Florentin Smarandache

În spirit german

(Mit Deutschen Geist)

Ediția a II-a, revizuită.

Fotojurnal instantaneu

Oradea, 2015

Florentin Smarandache

În spirit german

(Mit Deutschen Geist)

Ediția a II-a, revizuită.

EDITURA FERESTRE

Oradea, 2015

Culegere și tehnoredactare:
Editura Ferestre
13, str. Dimitrie Cantemir
Oradea, România

Referenți:
Eugen Evu, scriitor, Hunedoara, România
Corin Deleanu, jurnalist, Berlin, Germania
Gheorghe Niculescu, scriitor, Uricani, România

ISBN 978-1-59973-356-2

© Editura Ferestre și Florentin Smarandache, 2015

Disclaimer: Acest volum prezintă însemnări și fotografii din timpul unei călătorii în Germania, Elveția, Austria, Liechenstein și Italia, din iarna 2014-2015, în timpul căreia autorul a întâlnit o serie de persoane. Unele dintre acestea nu au dorit să fie parte dintr-o consemnare scrisă și tipărită, în consecință nu apar cu numele reale, autorul recurgând la pseudonimizare. În numeroasele sale jurnale instantanee, autorul a încercat să surprindă realități socio-umane sau instituționale, geo-istorice sau turistice, științifico-culturale sau educațional-artistice ale spațiilor parcurse, invitând cititorul la o călătorie concomitentă, fără intenția de a leza imaginea unui loc sau a vreunei persoane.
(Editorul)

▪

Cum vin vacanțele, cum îmi iau zborul. Concediul este o sărbătoare continuă…

▪

10.12.2014 – Am împlinit 60 de ani!

Vârsta mă sperie… Ar trebui să fiu moș, dar mă simt tot copil. Nici fizic nu par îmbătrânit. Am succes la femei de generația mea, dar nu mult mai tinere (!).

Peste o sută de felicitări am primit pe Facebook de la prietenii de pe glob: în română, engleză, turcă, arabă… M-am bucurat ca un adolescent. În afara unor dușmani, am foarte mulți suporteri.

Am raportat *online* notele studenților, iar seara am plecat la Albuquerque. Înnoptat la Motel 76 cu 35$ pe noapte.

Joi dimineața, la ora 8:52, zbor din nou spre Houston, apoi spre München.

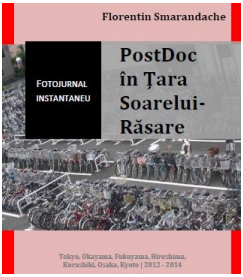

Anul trecut am petrecut vacanța de iarnă la un *post doctorat* în Japonia.

Coperta fotojurnalului instantaneu din Japonia

.

Anul acesta voi fi în turneu prin Europa occidentală: și distracție, dar și documentare științifică, culturală și artistică – pentru un nou jurnal instantaneu.

▪

În avionul spre Germania, 10 ore peste ocean, citesc o carte de Suze Orman, „The 9 Steps to Financial Freedom", 2012.

Una dintre acele *How To Do*: cum să procedezi în viață, de data aceasta privind gestionarea și investirea banilor.

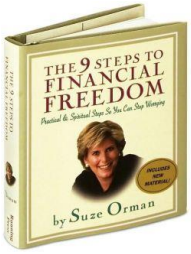

Coperta volumului "The 9 Steps to Financial Freedom. Practical and Spiritual Steps, so You Can Stop Worrying", de Suze Orman.

Îmi extrag idei, cum fac deseori.

▪

Am vizionat deasupra Atlanticului un film indian, „Luminile orașului”, în regia lui Hansal Mehta, cu actorii Rajkummar Rao și Patralekhta în rolurile principale, subtitrat în engleză. 2 ore și 6 minute. Migrarea de la țară la oraș (Mumbai) a unui fermier din statul Rajasthan, împreună cu soția și fiica lor. Dar viața în metropolă se dovedește dificilă.

▪

12.12.2014 – Frumos. Curat în aeroportul din München. Frunze căzute pe jos. Nu e pic de zăpadă în miezul lui decembrie.

▪

M-a așteptat la aeroport Kathy, născută în Mureș.

Ardelenii au vorba blândă, domoală.

Pe autostrada 9. Limita de viteză este de 120 km/h. Curios că, deși în aeroport aveam pașaport american, m-a întrebat cât stau în Comunitatea Europeană.

Nu pot rămâne mai mult de trei luni (fără alte proceduri).

Kathy are la mașină un GPS vorbitor în limba română. Trecem pe lângă *Allianz Arena*, complex sportiv.

▪

Mergem la un preot român, la vreo 40 km de aeroport.

▪

Pe lângă râul Isar.

Înghesuială de mașini și pe aici. Greu de parcat.

Apreciez Vestul meu „sălbatic" american, unde sunt locuri de parcare berechet.

În Germania, și plantele fac fotosinteză la ore fixe (nu așa, de capul lor!).

▪

– *Prosit*!

– Noroc!

Ciocnim câte un păhărel de vin roșu.

- Cu mașina în centrul orașului, la pietonala *Marienplatz (piața Sfânta Maria)*. Urcăm mașina cu liftul în parcarea Gării Principale.

Intrăm într-o biserică catolică (Marianischen Männerkongregation München), *cu muzeu.*

- Aud vorbindu-se pe stradă și românește.

▪

În magazinul *Kaufhof*, la *Hofbräuhaus*, una dintre cele mai renumite berării din lume, unde se zice că și-ar fi început Hitler discursurile publice.

O bere neagră la Hofbräuhaus.

Muzică de estradă (acordeon și alte instrumente de suflat).

Chelnerul e italian. Nici nu înțelege bine ce îi comandă Kathy în germană.

Lume multă la berărie.

O filială a acestei berării s-a deschis şi în Las Vegas.

Așa, din reflex, îi vorbesc lui Kathy în engleză, fără să-mi dau seama.

– Păi, atunci o să-ți răspund și eu în nemțește, râde Kathy, să nu mă-nțelegi nici tu!

Bărbați cu pălării verzi și pene/moțuri; femei în costume populare bavareze.

■

Cu metroul (*U Bahn*) pe sub München.

La lăsatul serii, începe lumea să mișune.

▪

Ausfahrt… Intrăm cu mașina în lift și coborâm. S-a întunecat.

Zentrum (Centrul).

Promenadă prin marele oraș german.

▪

München a fost fondat de Henrik Leul, duce de Saxonia şi Bavaria, în 1158. Numele oraşului vine de la *Mönch,* "călugăr, monah" (din lat. *monachus*). Capitală a landului Bavaria (*Bayern*) încă din epoca medievală, al treilea oraş ca mărime din Germania, după Berlin şi Hamburg, München-ul este considerat locul de naştere al nazismului, fiindcă Hitler stabilise aici sediul central al Partidului Nazist, care, în 1933, a preluat controlul guvernamental în Germania.

▪

S-au născut sau au locuit aici Leon Feuchtwanger, Richard Strauss, Werner Herzog, Richard Wagner, Thomas Mann, Wassily Kandinsky ş.m.a.

O serie de fizicieni celebri au avut strânse legături cu München-ul: Joseph von Fraunhofer, Georg Ohm, Wilhelm Röntgen, Albert Einstein, Max Planck, Werner Heisenberg (ultimii patru, laureați ai premiului Nobel).

”Improvizație”, tablou al pictorului rus Wassily Kandinsky, care a studiat, creat și trăit la München o bună parte din viață.

Aici își au sediul numeroase firme renumite, ca Siemens, BMW, MAN, Allianz, Rohde & Schwarz.

Nu mai puțin renumită este echipa locală de fotbal Bayern, campioană *en titre* a Europei.

▪

Autostrada (*autobahn*) numărul 7 este cea mai lungă din Germania.

▪

Ascultăm un CD cu muzică folk în dialectul tirolez (al limbii germane): „*I sing a Liad für di*” [Eu cânt un cântec pentru tine].

▪

167 km din centrul Münchenului până la Sonthofen, situat în regiunea Oberallgäu a Alpilor Bavarezi, mic orășel în sud-vestul de mijloc al Germaniei, la 16 km de granița cu Austria; aproape și de Elveția, și de nordul Italiei.

Spre Immenstadt și Lindau.

De fapt, Sonthofen este cel mai sudic oraş al Germaniei şi este renumit pentru produsele lactate locale, în special brânză.

▪

Am un dicționar de buzunar, cu 25.000 de cuvinte: *Rumänisch-Deutsch / Deutsch-Rumänisch,* din 1968, Langenscheidt KG, Berlin und München.

În spate, Muntele Grünten, cu zăpadă, denumit „Străjerul Alpilor”.

▪

Mă usturau ochii de nesomn și stres. Am cumpărat *Bepanthen* de la farmacie, picături.

▪

13.12.2014 – Sonthofen și Immenstadt sunt orășele vecine, muntoase, cochete.

Sonthofen și împrejurimile.

▪

Descoperirile arheologice din zonă, expuse la Muzeul *Heimathaus*, datează încă din Epoca Pietrei.

Împăratul roman Decius a legat Italia de Raetia prin via Decia, drum care tranzita aceste locuri. De altfel, şi în perioada medievală, un important drum trecea prin Sonthofen, Drumul Sării, prin Gaichtpass spre Tirol.

În secolul al VII-lea, se aşează aici Allemanii. În apropiere, la Altstädten, un muzeu este dedicat urmelor incipiente de locuire a triburilor germanice.

Vedere spre localitatea Altstädten.

Puțin mai târziu, vine şi prima atestare documentară a activităților umane de pe valea superioară a Iller-ului. În 839, un oarecare Isanbirg donează către Mănăstirea St. Gallen o suprafață de teren în *Nordhovun in Albegauge*. Denumirea *Nordhovun* (*Nordhofen*, Hofenul de

nord) presupune şi existența încă din acele timpuri a unei părți sudice, *Südhofen*, pe care o întâlnim menționată abia la 1122, când Împăratul Konrad III confirmă o donație către o mănăstire din *Sunthoven* înfăptuită de nobilul Aribo şi soția Mathild von Wertingen. În timp, *Sunthofen* a devenit *Sonthofen*, aşa cum ştim din 1429, când Împăratul Sigismund îi conferă dreptul de a organiza o piață săptămânală.

Iarnă bavareză.

Istoria cunoaşte chiar şi o Zi a Sonthofen-ului, 14 februarie (1525), când țăranii rebeli din Allgäu se întâlnesc aici şi constituie "Trupele din Sonthofen", care vor lupta cu anumit succes pentru cauza țărănească.

Câteva secole mai târziu, piața din Sonthofen căpătase o serioasă importanță, vânzând până la 6500 de capete de vită anual.

Un nume de care se leagă dezvoltarea localității este Karl Hirnbein (1807 - 1871), constructorul Casei Grünten, pionier al turismului, care a introdus în zonă producerea brânzei pe baze comerciale.

Populația creşte constant şi localitatea asistă la un boom economic după 1950. Ca atare, în 1963, Sonthofen devine oraş, iar din 1972 este reşedință de județ.

Pentru intensa promovare a sustenabilității, Sonthofen a fost recompensat cu premiul "Orașul Alpin al anului 2005" şi titulatura "Fairtrade Town" în 2009.

▪

În magazinele germane se plătește mai mult cu cash, spre deosebire de America, unde plătim des cu cărți de credit [plastic]. Deși în Germania au apărut carduri și fără semnătura deținătorului, ci prin recunoaștere a amprentelor digitale.

Multe lacuri alpine, mici și mari, având denumirile locurilor sau munților în care sunt.

Case bavareze cu balcoane din lemn.

Iar lacurile îngheață complet și lumea vine să patineze.

Ca niște stațiuni toate localitățile. Poți face înot, schi, patinaje, bob, scufundări, călărie, parașutism, parapante.

Toamna sunt mii de culori: de la maro la galben.

Pârtii de schi pe margine.

Mergem spre lacul Bodensee.

-

Intrăm în Austria cu mașina.

Intrare în Austria, Republik Österreich.

Nu e nicio vamă, normal.

Ordine și la austrieci. Disciplină.

Brazi înalți. Șosea cu serpentine.

Pe drumul ăsta se fac toamna raliuri cu mașini vechi.

Să vezi ce îngrijite sunt, ce frumoase!

De sus, orașul austriac Bregenz.

▪

Situat între lacul Constanța (*Bodensee*) şi muntele Pfänder, Bregenz este capitala landului federal austriac Vorarlberg.

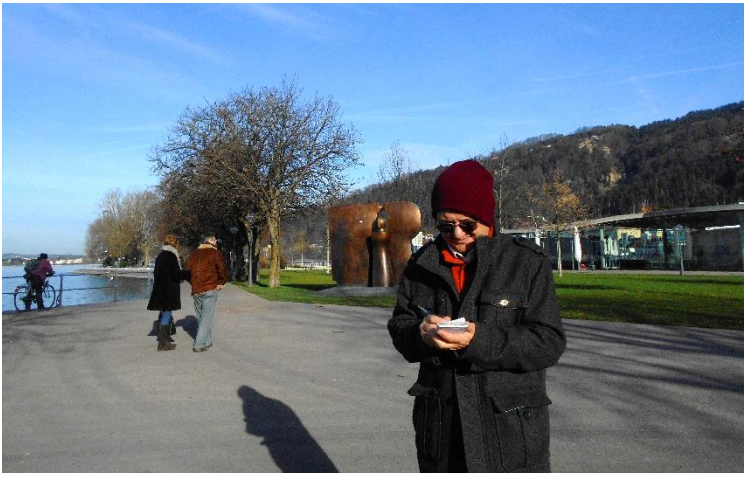

Luând notițe lângă lacul Bodensee.

▪

Primele urme de locuire în zonă datează din prin 1500 BC. Un trib celtic, Brigantii, este menționat aici de Strabon, cu o așezare fortificată, Brigantion, care a fost cucerită de romani în 15 BC. Populațiile germanice (Alemanni) se așează în zonă pe la 450 AD, pentru ca, din 917 până în jur de 1150, familia dinastică Udalrichinger din Vorarlberg să își ia titulatura de conți de Bregenz. În 1170, Hugo of Tübingen (Montfort) fondează orașul (atestat

documentar la 1249), pe care Habsburgii îl cumpără în 1451. În afara unui scurt episod de ocupare de către trupele suedeze în timpul Războiului de 30 de ani, Bregenz are o existență liniară sub steagul austriac.

▪

Weiss = alb;
Markt = piață.

▪

Vizităm orașul Bregenz.

Oprim la Hotel am Kornmarkt*, cu o scenă biblică în 3 D.*

▪

W se citește *V* în germană, iar *V* se citește *F*. De exemplu: *Volkswagen* se citește *Folksvagăn* = mașina poporului.

În capela Nepomuk *aprindem lumânări.*

▪

Un teleferic porneşte din vârful maxim al muntelui Pfänder (1064 m), oferind o panoramă spectaculoasă peste Bodensee şi spre Alpii înzăpeziți.

▪

Pe Lacul Bodensee navighează un vaporaş turistic.

Multe yacht-uri.

Lângă un vaporaș, la lacul Bodensee.

▪

Bregenz e pe un mal, iar orașul Lindau pe malul opus. Apele lacului sunt împărțite de trei țări: Germania, Austria şi Elveția.

▪

Bregenz găzduieşte Festivalul de operă *Bregenzer Festspiele*, care se desfăşoară o dată la doi ani, în aer liber, pe malul lacului.

▪

Cumpăr castane coapte(4€ o pungă). Nu mai mâncasem de când eram copil la Bălceşti.

Vânzătoarea ne spune că e româncă din fosta Iugoslavie.

▪

La castelul *Hafen*, unde funcționează un centru de cercetare. Îl vizităm... pe dinafară.

Are două turle, ca de biserică.

Piaţa de Crăciun, cu tarabe, în centru (Christkindlmarkt).

▪

Ne îndreptăm spre Lindau. Oraşul se găseşte la punctul de întâlnire a Austriei cu Germania şi Italia.

▪

Prima atestare documentară vine de la călugărul St. Gallen, care informa, la 882, că Adalbert, contele de Raetia, a fondat o mănăstire pe insulă.

Totuşi, urme de locuire romană datează încă din primul secol al erei noastre.

▪

Reintrăm în Germania. Pe insula lacului Bodensee din Lindau. Partea istorică a oraşului este situată pe insulă.

La pas prin Lindau.

Mâncăm la restaurantul Zum Alten Rathaus*. Intim, nostim.*

▪

Greu de gasit un loc de parcare. Ne învârtim de pe o stradă pe alta. Totul plin.

Destui italieni turişti.

▪

La Primăria veche, construită în 1422-1436, scările în 1578. Pasarela în 1885. Reconstruită în 1972-1977. Frumos pictată în față şi-n spate, ca o galerie de artă.

Portul. Farul. Un cor de marinari. Gara.

Peste lac (Bodensee), este Elveția.

Există şi un Teatru de Marionete în Lindau. Plus un cazinou.

Şi în Lindau există Piața de Crăciun,
mai largă şi mai aglomerată ca-n Bregenz.

▪

Lindau este renumit în lumea ştiințifică pentru că găzduieşte anual, din 1951, *Întâlnirea Laureaților Nobel* în chimie, medicină şi fizică.

La acest forum, se discută subiecte ştiințifice curente şi se trasează linii de cercetare viitoare, cu laureații Nobel având ocazia să interacționeze un număr semnificativ de parteneri academici, împreună cu un grup select de tineri cercetători, acceptați la dezbateri în urma unui riguros proces de selecție.

Întorşi seara în Sonthofen.

Kathy are peste 80 de canale TV.

Urmăresc ştirile în engleză (CNN - canalul 146) şi în franceză (EuroNews - canalul 154) sau în spaniolă (tot EuroNews - canalul 157).

Hof = curte;

Kloster = mănăstire;

Laden = magazin;

König = rege.

14.12.2012 – Mergem la castele.

O hartă expresivă a locurilor unde ne găsim.

▪

Un aeroport de planoare.

Ocolim Grünter-ul; alte privelişti încântătoare şi diferite din fiecare parte...

Sate-oraşe nemţeşti îngrijite, aranjate.

▪

Ajunşi la Füssen, cel mai sudic oraş german. Munţii Alpi se văd pudraţi cu zăpadă.

Oprim în Hohenschwangau, în apropierea lacului Alpsee, unde sunt castelele Neuschwanstein şi Hohenschwangau.

▪

Satul Hohenschwangau aparține de comuna Schwangau, districtul Ostallgäu, şi depinde exclusiv de turism (aprox. 2 milioane de vizitatori anual). Mulțime de hoteluri, pensiuni, restaurante, magazine de suveniruri.

Primitorul Hohenschwangau.

▪

Un magazin de cristale Swarovski.

Grup mare de turişti japonezi. Îmi mai aduc aminte cuvinte nipone de-acum un an.

Cu autobuzul până la Marienbrücke (podul Marien). De la o stâncă abruptă la alta, peste prăpastie, de ți-e frică să te uiți în jos, dacă ai rău de înălțime.

Lacăte de îndrăgostiți, legate pe pod.

▪

Castelul Neuschwanstein [Stânca Noii Lebede], , 12€ intrarea.

Avem un ghid în engleză.

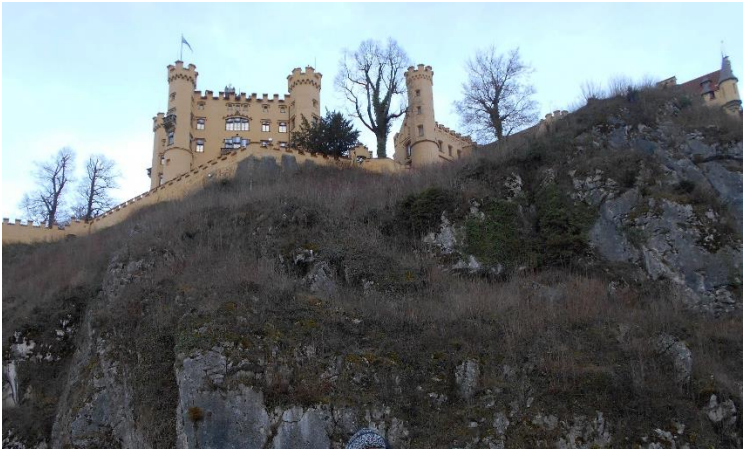

Castelul Neuschwanstein, deasupra lacului Alpsee şi lângă râul Pöllat Gorge.

Regele Ludwig II a pus piatra de temelie a castelului în 1869, care să reflecte operele

prietenului său, renumitul compozitor Richard Wagner.

Ludwig II vroia un „Versailles” al său, entuziasmat de Bourboni, regii francezi.

Castelul Neuschwanstein este terminat în 1878. Proiectantul castelului: Eduard Riedel, pictor de scene: Christian Jank, iar arhitect: Georg Dollmann.

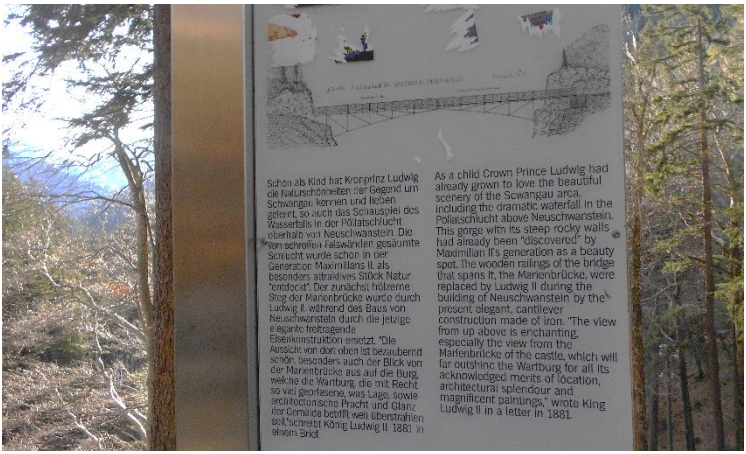

Panotaj informațional bogat.

Am cerut o carte despre castele de la libraria castelului:

– *Ein buch über die vier schlosser.*

Doar 21 de camere au fost finalizate din cele 120 câte fuseseră propuse.

Nu avem voie să facem poze înăuntru.

Eroi din Evul Mediu german prind contur pe pereții castelului Neuschwanstein, precum Lohengrin (titlu şi al unei opere celebre de Wagner), Tannhäuser şi Parzival.

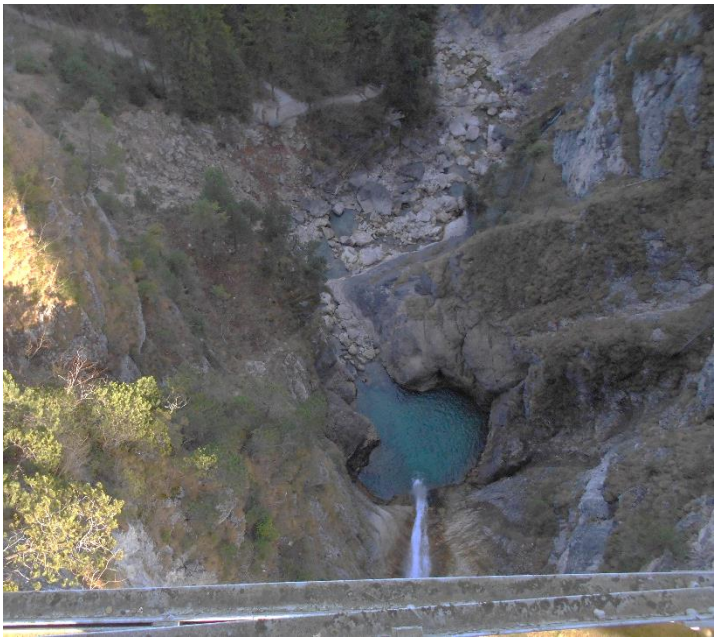

Regele Ludwig II, împreună cu doctorul său, au fost găsiți înecați în Lacul Starnberger pe 13 iunie 1886, în condiții neelucidate: dacă a fost accident sau omucidere.

▪

Ținutul şi ruinele din Hohenschwangau aparținuseră lorzilor din Schwangau în secolul al XII-lea, însă au fost cumpărate de către Maximilian al II-lea, tatăl lui Ludwig, în anul 1832, apoi reconstruite şi decorate în mod romantic de către pictorul Domenik Quaglio.

▪

Spre castelul Lindenhof, construit de Ludwig II pe locul unde tatăl său, regele Maximilian, avea o Casă de Vânătoare *[Königs-häuschen]* în valea Graswang.

Somptuozitate: castelul Lindenhof.

▪

Aparatul foto îmi face probleme. Imaginile apar întunecate (depinde din ce unghi bate lumina).

▪

Intrarea, 8, 36€.

Marmură. Argint. Aur. Porțelan.

▪

Regele Ludwig II de Bavaria ridică „Vila Regală” din Linderhof în perioada 1870-1872 şi o lărgeşte după 1874, decorațiile interioare fiind

completate în 1878, iar parcul, amenajat sub supravegherea lui Karl van Effner, în 1880. Arhitectul castelului a fost Georg Dollmann.

Castelul este denumit după un tei [*Linden*, în germană] bătrân, de 300 de ani, aflat lângă terasa de jos, în partea dreaptă. Grădina terasei conține o rotondă cu statuia de marmură a zeiței Venus, ridicată de sculptorul Johann Nepomuk Hautman.

Autorul, consemnând în jurnalul german.

▪

Castelul este destinat Monarhiei Absolute, conform Regelui Soare (Louis al XIV-lea al Franței). O replică a statuii Regelui-Soare francez, executată de François Girardon în 1699, se află în centrul holului castelului.

▪

Alpii Ammergau. Râul Ammen.

Maşini Dacia Duster, *jeep*-uri construite de români împreună cu francezii, pe străzile austriece; sunt foarte apreciate.

Am reintrat în Germania.

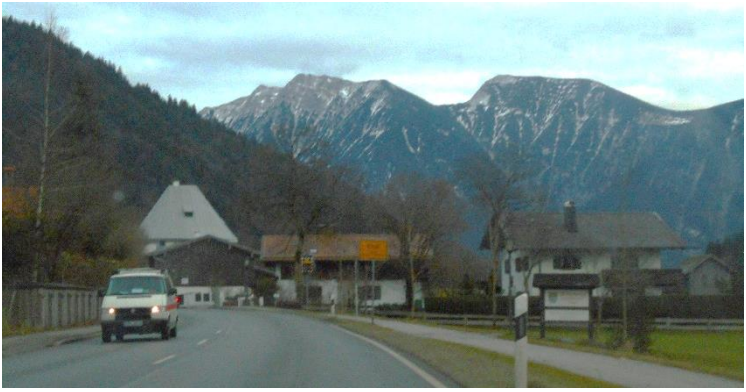

De serpentine şi scrisul în maşină (Kathy conduce) îmi ameţeşte capul. Sensibilitate din copilărie.

E frig afară. Umed.

La terasa Castelului Lindenhof mi-acopăr picioarele cu o pătură.

Mâncăm cârnăciori cu cartofi şi muştar.

▪

Gold Schlager [Şlagăr de Aur], muzică germană în maşină, pe CD. Cântăreți: Jürgen Drews, Bernhard Brink, Helene Fischer, Andreas Gabalier, Norman Langen, Beatrice Egli, Linda Hesse.

Lacul liniştit Plansee, între munţi şi lângă stradă. Ca o oglindă înţepenită, nicio clipocire de apă.

▪

La Mânăstirea şi Parohia benedictină Ettal.

Seamănă cu catedralele văzute prin America Latină.

Fondată de Împăratul Ludwig Bavarianul în anul 1330 în Munții Ammergau din lanțul Alpilor.

Mânăstirea şi Parohia benedictină Ettal.

Mânăstirea reprezintă o formă specială a Bisericii Romano-Catolice, urmând Regulile Sf. Benedict din Nursia (decedat în anul 547 d.C.). Comunitatea de călugări din Ettal cuprinde 50-60 membri cu misiune ecleziastică.

Punctul principal al Mânăstirii, cu o fațadă barocă, îl reprezintă statuia de marmură a Madonnei, cadou din partea Împăratului.

Pe lângă comunitatea religioasă, s-a format şi o comunitate de cavaleri, precum

vestiții Cavaleri teutoni, pe care i-am văzut şi în filme. Momentul culminant al dezvoltării Mânăstirii este în jurul anului 1700, când pelerinajul început din secolul al XV-lea înfloreşte, iar în 1709 s-a înființat Academia Cavalerilor.

Placidus Seiz II, care a domnit între anii 1709-1736, renovează Mănăstirea Ettal.

Ettal, aspecte de interior.

După Revoluția Franceză şi reorganizarea Statului Bavaria [Germania era împărțită atunci în mai multe stătulețe], Mânăstirea este suprimată, la 21 martie 1803, desființată prin Legea secularizării proprietăților bisericeşti din Bavaria.

Redeschiderea activității monahale are loc un secol mai târziu, prin inițiativa Mânăstirii din Scheyern (la 40 km nord de München).

Construcția de bază a Mânăstirii a durat 40 de ani (între 1330-1370); este ridicată în stil gotic.

Arhitecți principali: Henrico Zucalli (1642-1742) şi Joseph Schmuzer (1683-1752).

Decoratori: Johann Georg Uebelherr (1703-1763) şi Franz Xaver Schmuzer (1713-1775),

Pictori: Jacob Zeiller (1708-1783) şi Martin Knoller (1725-1804); Franz Georg Hermann, Tomas şi Felix Anton Scheffer.

Sculptori: Johann Baptist Straub (1704-1784) şi Roman Anton Boos.

▪

Bem vin fier în Piața din Ettal, cum beam iarna la Bălceşti, când tata Alecu şi mama Tina (unchiul şi mătuşa) fierbeau în oală, pe plită.

Afară era ger, iar motanul torcea leneş la gura cuptorului.

Mâncam jumări şi pecii de porc prajite şi încingeam pâine în untura din tigaie.

▪

Un monument dedicat eroilor germani din cele două razboaie mondiale (1914-1918 şi 1939-1945), chiar dacă le-au pierdut...

Casele-s pictate, parcă-s galerii de artă, monumentale.

▪

În oraşul *Oberammergau*, unde o dată la zece ani, din 1633, se interpretează scene biblice (*Passionsspiele*), când bărbaţii nu se bărbieresc şi nu se tund; se face o defilare în fiecare zi atunci, îmbrăcaţi în costume biblice.

Vin oameni proeminenți din Germania să asiste.

Multe magazine furnizează obiecte religioase.

Imagini din Oberammergau.

▪

Aşezare veche. Ferestre cu obloane. Drumuri înguste. Picturi murale pe fațadele clădirilor: motive, ornamente.

Pomul de Mai, obicei bavarez. Un brad natural, cu vârful lăsat, dar crengile-s curăţate, şi pe ele se pun plăcuţe cu firmele ce se află în acea localitate.

▪

15.12.2014 – Cu Lia Teodorescu, şvăboaică din Timişoara, la cumpărături în Kempten, cel mai vechi oraş atestat al Germaniei (*Cambodunum*; menționat de geograful Strabon în jur de 18 AD ca aşezare importantă în Raetia), la 25 km de Sonthofen. Există aici şi un consistent parc arheologic roman.

▪

Cafeneaua *Brommler*.

Din 1978, Kempten este şi oraş universitar, prin fondarea Universității de Ştiințe Aplicate (*Fachhochschule*).

Biserica Sankt Mang.

▪

16.12.2014 – Firma germană Vorwerk produce roboți. Kathy are un aspirator-robot („Kobold"), care merge singur, ocolește obstacolele, se încarcă singur la priză dacă bateria i s-a descărcat şi poate fi programat să pornească regulat la anumite ore, pentru a curăța prin cameră.

Am pus piciorul în fața roboțelului de bucătărie, şi el m-a atins şi s-a întors.

Am publicat câteva articole împreună cu profesori şi cercetători români (Luige Vlădăreanu, Victor Vlădăreanu, Gabriela Tonț, Lucian Căpitanu) privind deplasarea roboților păşitori şi a roboților pe roți.

▪

„Citesc" reviste germane cu... poze multe! De exemplu, *Bunte* [=colorat]. Personajele-s cunoscute: Angela Merkel, cancelarul Germaniei, Prințul William al Marii Britanii şi soția lui, Kathy, actori americani şi

nemți. Alte publicații: *Sport Bild* [=tablou sportiv], *Wanderlust* [=plăcerea drumeției].

Răsfoiesc chiar şi o carte pentru copii, ”Winnie Puuh” [tradus în românește „Winnie, ursulețul de pluș”].

▪

Benzina e de două ori mai scumpă în Germania decât în America.

▪

Viorel şi Viorica, fratele şi respectiv cumnata lui Kathy, sosesc în Germania.

Avion direct Tg. Mureş - Memmingen (sudul Germaniei).

▪

Când Ion a venit prima dată în Germania, nu ştia decât câteva cuvinte germane:

– *Zwei bier, bitte!* [Două beri, vă rog!]

Dar acum şi-a îmbunătăţit germana:

– *Fünf bier, bitte!* [Cinci beri, vă rog!]

▪

17.12.2014 – *Guten Morgen, her Florentin!* [Bună dimineaţa, domnule Florentin!]

▪

Pe drumul Sonthofen-Oberstdorf [„satul cel mai de sus”], 14 km.

Munţii Alpi, cu zăpadă până la mijloc, şi apoi parcă e trasă cu rigla linia despărţitoare, cu partea de jos fără zăpadă.

▪

Prin *Riedbergpass* [trecătoare la 1420 m altitudine].

Ajungem la *Skischule* [şcoala de schi].

Se folosesc „tunuri de zăpadă” cu apă rece pulverizată, la -4° C sau mai jos, care se

transformă în zăpadă (pentru pârtiile de schi fond sau slalom).

Apoi, cu ratracuri (tractoare pe şenile cu lame), se împrăştie grămada de zăpadă.

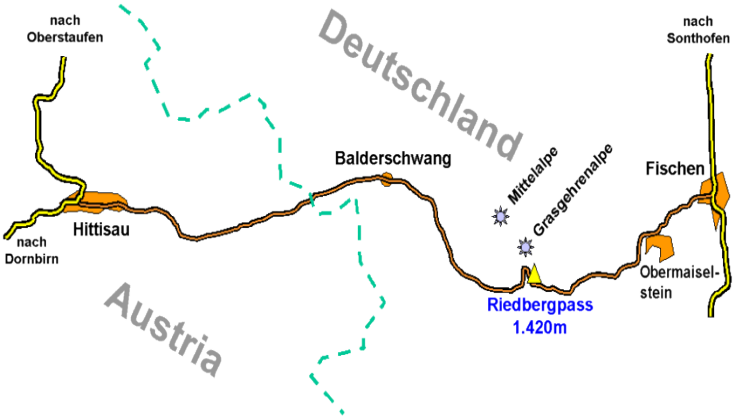

▪

Am schimbat 500 de dolari în euro la rata de 1€ = 1,30$.

▪

Când intrăm în Austria, când ieşim din Austria.

Să plângi de-atâta frumusețe! E cerul albastru de parcă-i pictat.

▪

Din comuna austriacă Hard trecem în Elveția în orașul St. Margrethen, fără nicio formalitate de frontieră.

Poți cumpăra produse cu euro, dar ți se dă restul în franci elvețieni.

Ajungem la lacul Bodensee, pe malul elvețian.

Apoi la Sankt Gallen, frumos oraş mare.

▪

Şi pe ploaie se poate vizita!

În fiecare zi e duminică, în timpul concediului.

Ce e frumos şi lui Dumnezeu îi place!

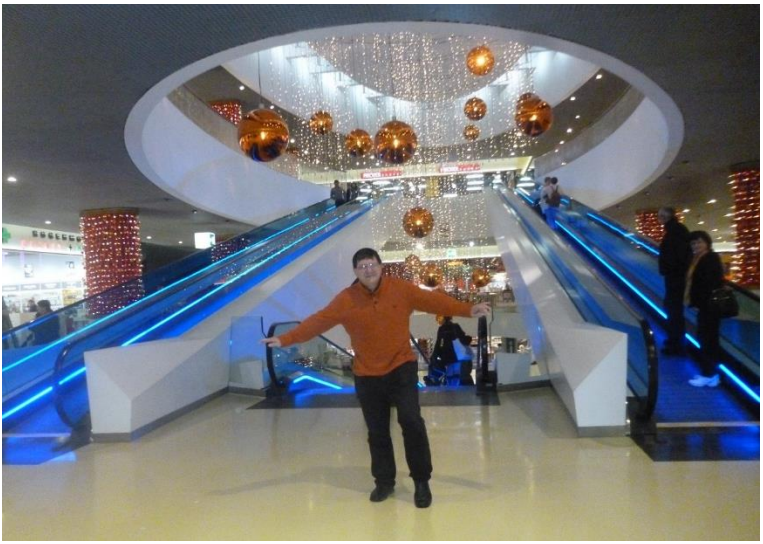

În Mall-ul Rheinpark din St. Gallen, decorat de iarnă: cu lumini, braduleţi.

▪

Între 1 noiembrie şi 1 mai, obligatoriu ca maşinile să schimbe la cauciurile de iarnă.

Iar în unele locuri (sunt semne) se pun şi lanțuri la roți (în special la camioane).

Ne-ntoarcem pe ploaie şi ceaţă.

▪

Întorşi din Austria şi Elveția în Germania, la Sonthofen.

Deutsches Musik [muzică germană] pe canalul 301.

▪

18.12.2014 – Mă uit des la CNN (canalul 146), la ştiri în engleză.

▪

După-amiază petrecută prin Sonthofen, în centru, prin magazine.

Seara jucăm IAMS în patru.

Împodobim pomul de Craciun şi bem vin nemţesc fiert.

▪

19.12.2014 – Ce ştiu eu în germană :

– *Ich sprache kein Deutsch!* [Nu vorbesc germana!]

▪

Către *Castelul Sigmaringen*. 160 km de la Sonthofen. Zi senină, liniştită. Peste Râul Iller, care trece şi prin Sonthofen.

▪

Ochsenhausen, mic orăşel, supranumit Regatul Baroc al Raiului (*Himmelreich des Barock*) datorită arhitecturii sale monahale.

▪

Biberach, alt orăşel.

Pentru a-l deosebi de ale *Biberach*-uri, i se spune *Biberach an der Riß* (Biberach pe Riss), după micul râu care traversează oraşul.

Râul dă şi numele unei perioade glaciare.

▪

Un impresionant târg de Crăciun (*Christkindlesmarkt*) ține aici 16 zile, având ca

atracție mâncăruri exotice din Anglia, Italia şi Franța, prezentate de oraşele înfrățite Clacton-on-Sea, Asti şi respectiv Valence, dar mai ales vinul roşu cu amestec special de condimente (scorțișoară, cuișoare, ienibahar, nucșoară ş.a.).

Se crede că acest tip de amestec alcoolic a fost înrădăcinat în zona Rhinului de romani.

La pas prin orășelele Ochsenhausen și Biberach.

▪

Hundersingen.

Pe lângă Dunăre [*Donau*]. Ce mică e aici!

▪

Ajungem în *Sigmaringen*, situat pe malul Dunării.

Aici a funcționat o vreme, în Al Doilea Război Mondial, un guvern în exil al Franței (Guvernul de la Vichy) condus de mareșalul Henri Philippe Pétain.

▪

Numele *castelului Hohenzollern* este dat de Muntele Zollern, de lângă Hechingen. „Hohen" înseamnă „mai sus" în germană.

Încă din secolul al XI-lea exista neamul Hohenzollernilor, şi anume, în documente, s-au găsit numele Buchard şi Wezil de Hohenzollern (decedați în anul 1061).

Proprietarul casei de Hohenzollern este astăzi Principele Friedrich Wilhelm (născut în 1924) şi fii (prinții) Karl Friedrich (n. 1952) şi Ferdinand (n. 1960).

▪

Facem poze lângă Carol I, Regele României.

▪

Intrăm în castelul Sigmaringen al dinastiei Hohenzollern.

Tablourile Josephinei, mama lui Carol I. Prințese şi prinți pictați în acuarele.

Castelul Sigmaringen este menționat prima dată într-un document din anul 1077 în cronica *Mânăstirii din Peterschausen*.

Castelul are o colecție de arme, a prințului Karl Anton, cuprinzând peste 3000 de exponate privind dezvoltarea tehnologiei militare între secolele 14-20.

Vedem şi armuri medievale; pe vremea aceea, oamenii erau mai scunzi decât astăzi, din cauza aceasta armurile par mici.

▪

Avem un ghid în germană, dar traduce Kathy. Ghidul ne-a condus în camerele de baie, dormitoare, de dans, apoi holuri.

▪

În *Hubertashalle*, cu o colecție de trofee de vânătoare de prin toate țările europene.

Zâmbind, ghidul neamț ne-a făcut semn să ne uităm la un urs împăiat.

– Uite, îndrugă, ăsta e ursul carpatin al vostru.

Nu am avut voie să facem poze înăuntrul castelului Sigmaringen, al Hohenzollernilor, castel înmagazinând un mileniu de existență deasupra fluviului Dunărea.

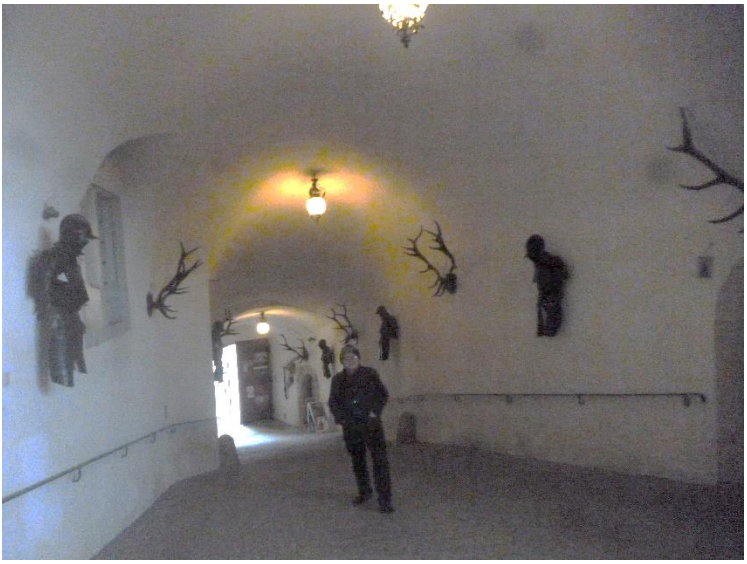

În vizită la Hohenzollerni.

▪

20.12.2014 – Am mâncat pâine spoită în ou, prăjită în tigaie, stil unguresc.

Se numeşte: *Bundas Kenyer* (frigănele, în româneşte).

▪

Ducem gunoiul cu automobilul la o companie, ZAK. Gunoi împărțit pe categorii şi subcategorii: lemn, carton, plastic etc. Iar plastic: de o culoare sau de alta.

▪

Sticlele goale, de plastic sau de sticlă, le predăm la magazinul *Rewe*, într-un automat care le sortează şi plăteşte [*Sielaff*].

▪

Locuim în Germania, dar facem cumpărături în Austria, la un *supermarkt*, în *Tirol*!

▪

Jochpass [trecătoare].

Se vede jos, în depresiune, mica aşezare *Bad Hindelang*, între crestele lanțului Alpilor, variind între 1700-2300 metri altitudine.

Izvoarele sulfuroase din zonă sunt folosite pentru tratament încă din secolul al XIX-lea.

Bad Hindelang, văzut de sus.

▪

Invitați la cină la o familie germană (Maya şi Werner): bucătărie specială din zona *Allgäu*, în sudul german.

Maya îmi face cadou o căciuliță germană împletită de ea.

▪

21.12.2014 – Spre *Innsbruck*, Austria. 163 km de *Sonthofen*.

Pe lângă cetatea *Ehrenberger*, unde se băteau cavalerii, pe Muntele Cinstei.

▪

Zugspitz, vârful ce mai înalt al Alpilor din Germania, circa 2900 metri altitudine.

Para-avalanşe (garduri) pe munte.

Multe tuneluri prin Munţii Alpi; cel mai lung, de 5 km.

▪

Fernpass [Pasul Fern, trecătoare], *Fernpassstraße* (şoseaua Fern, B 179), micul lac *Fernsteinsee*, destinație favorită pentru scufundători, Castelul *Fernsteinsee* [Piatra îndepărtată].

▪

Aşezarea *Tarrenz*, pe râul *Gurgl*, găzduind o comunitate agricolă de crescători de oi.

La aproape 3000 m (vârful Zugspitz).

▪

Innsbruck, reşedința Tirolului, oraş vechi între munți.

Centru sportiv renumit, care a găzduit Jocurile Olimpice de Iarnă în 1964 și 1976.

▪

De sărbători e şi mai frumos.

Stadt Theater [Teatrul Orăşenesc], în aer liber, cu cântece... spaniole!

Catedrala Sfântul Iacob (construită între 1495- 1649).

Duminică la amiază şi lumea se plimbă prin *Zentrum* (centru). Nu e zăpadă deloc pe jos, doar în zare, pe crestele Alpilor.

▪

Plimbare pe strada Maria Theresia (1717 – 1780), regină a Boemiei şi Ungariei.

▪

Mânăstirea Serviten, înfiinţată de văduva lui Ferdinand al II-lea, Anna Katharina von Gonzaga-Mantua, în 1614.

Bombardată în 1945 şi reconstruită în 1947.

▪

Pe strada Leopold, în cinstea Împăratului Leopold II (1747-92), care s-a căsătorit cu Infanta spaniolă Maria Ludovica în 1765, s-a construit un arc de triumf.

▪

Nu mă pot abține să nu cumpăr dulciuri de la tejghele!

▪

Pe malul *Inn*-ului (atestat de latini sub numele *Aenus*), afluent al Dunării, izvorând din Alpii Elvețieni, din regiunea *Engiadina* (care înseamnă în romanşă "grădina Inn-ului").

▪

Castelul Ambras. Fiul Împătatului Ferdinand I, Arhiducele Ferdinand al II-lea (1529-1595), a transformat castelul într-un palat renascentist, care conține expoziții de pictori (precum Hans Burgkmair, Giuseppe Arcimboldo, Lukas Cranach cel Tânăr, Paul Paul Rubens), sculpturi gotice, portrete de regi, armuri ale Împăratului Maximilian I din secolul al XV-lea, dar şi din secolul al XVI-lea.

Găsim şi portretul lui Vlad Țepeş (1430-1477), amintind şi de romanul „Dracula" al lui

Bram Stoker. Țepeş a fost fiul lui Vlad Dracul din Valahia.

- *Muzeul Swarovski*, de cristale, este închis. Se va deschide în... mai 2015!

ANTON GOSSER

HOTEL ROTER ADLER
Schokowerkstatt
Nussbag Holzmanufaktur

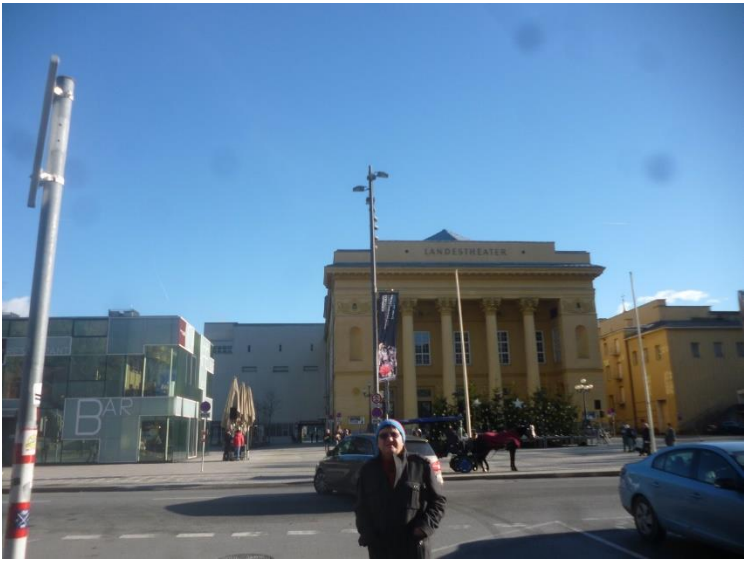

Imagini din Innsbruck.

▪

În parcare, inscripții în trei limbi: *Ausgang / Exit / Uscita* (germană, engleză, italiană; italienii-s peste munte).

▪

Ne întoarcem la Innsbruck să vedem magazinul şi expoziția de cristale Swarovski.

▪

Germania este singura țară din Europa, şi, poate din lume, unde, în general, nu există

limită de viteză pe autostrazi, cu excepția unor porțiuni unde viteza maximă este afișată.

În America, viteza maximă este de 120 km/h pe autostrazi.

▪

22.12.2014 – De la *Sonthofen* la *Nürnberg*. Circa 300 km.

Am vizitat Nürnberger Kinderweihnacht.

La radio german se anunță demonstrații mari contra anti-islamicilor în München și Dresda.

▪

Dachlas = [persoana] fără acoperiş, care doarme pe strazi.

Iată că văd şi în Germania astfel de oameni.

▪

Am poposit câteva ore în *Reichs-parteitagsgelande* [Centrul de Documentare al Terenurilor de Adunări ale Partidului Național Socialist], ascultând la audio-ghid, în engleză, fiecare comentariu despre istoria Partidului Nazist.

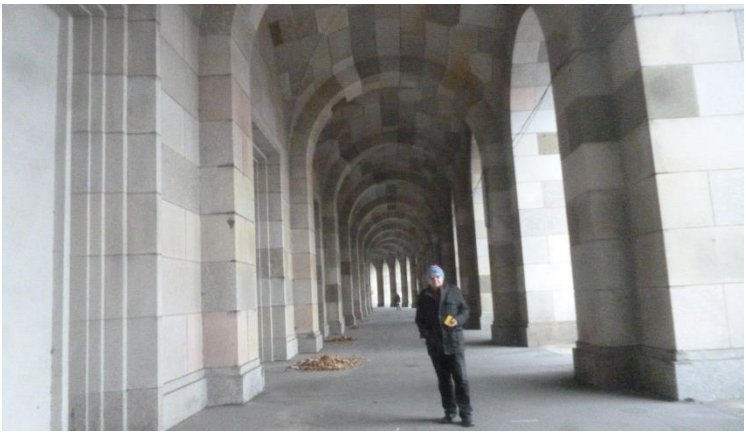

Muzeul s-a deschis în anul 2001.

Structura exterioară a clădirii a fost proiectată de arhitectul Günther Domenig din oraşul Graz, în contrast cu arhitectura nazistă formată din oțel şi sticlă.

Nürnberg-ul a fost desemnat de Hitler, după 1933, ca sediu al Adunărilor Partidului Național Socialist. Oraşul asociat cu Al Treilea Reich este şi locul de apariție al revistei anti-semite „Înaintaşul" [*Der Stürmer*], al promulgării infamoaselor „Legi din Nürnberg" [*Nürnberger Gesetze*] în 1938, dar şi unde se

ținеau dietele imperiale ale Imperiului Roman Sfânt al Națiunilor Germane.

Adunări şi marşuri ale Partidului Național Socialist s-au ținut în Nürnberg începând din 1927 până în 1938.

La ordinul lui Hitler, s-a ridicat o clădire uriaşă în partea de sud-est a oraşului şi un teren de Marşuri [pe 60 de hectare, înconjurat de 28 de turnuri înalte de 40 de metri].

„Stadionul German", planificat să cuprindă 405.000 spectatori, nu a fost terminat.

Aliniat cu Castelul Nürnberg este Marele Bulevard, lung de 2 kilometri şi lat de 60 metri. Iar holul Congresului, lung de 275 metri şi lat de 265 metri, a rămas nefinisat.

Deci Complexul nazist din Nürnberg cuprinde parcuri, lacuri, un stadion de fotbal, o arenă de hokey pe gheață, o pistă pentru curse de motociclete şi o zonă de recreație.

Arhitectura este în stil gotic.

Hitler a adus de la Viena la Nürnberg insigna imperială şi a expus-o în Biserica Sfânta Catharina.

Zvastica devine simbolul principal al nazismului.

Conform Legilor din Nürnberg, se interzice căsătoria evreilor cu ne-evreii germani (lege promulgată de Göring în 1935), sunt boicotate afacerile evreieşti începând din anul 1934, este distrusă principala sinagogă din oraş, iar şeful comunităţii evreieşti, Leo Katzenberger, este condamnat la moarte. Peste 2373 de evrei în Nürnberg devin victime ale Holocaustului.

Mişcarea Nazistă în acest oraş a fost dirijată, începând din anul 1920, de către Julius Streicher.

În cadrul Procesului de la Nürnberg, care a avut loc între anii 1945-9, s-au aflat pe banca principală a acuzaţilor de crime de război 21 de

naziști, dintre care 12 au fost condamnați la moarte, 3 achitați și 6 au primit sentințe între 10 ani și închisoare pe viață.

După război, Națiunile Unite semnează, în 1948, Declarația Universală a Drepturilor Omului.

▪

Unii au considerat Procesele din Nürnberg ca un act de răzbunare împotriva Germaniei, care a contribuit la prăbușirea a trei imperii: englez, francez și olandez.

Ministerul de Război britanic a deschis, la 2 ianuarie 2006, arhive de război care arată că, încă din 1942, guvernul britanic se gândise la modul de pedepsire a conducătorilor naziști în eventualitatea capturării acestora.

Churchill îşi dorea execuții sumare, ca să evite obstacole juridice, dar Statele Unite s-au opus vehement. În 1943, aceeaşi discuție despre pedepsirea naziştilor apare la summitul tripartit de la Teheran. Stalin a propus executarea a 50.000 de ofițeri superiori germani. Roosevelt, crezând că asistă la o glumă, a spus că 49.000 ar fi suficienți.

În fine, după încheierea războiului, negocierile dintre SUA, Anglia, URSS și Franța au stabilit ca procesele penale privitoare la liderii germani să înceapă la 20 noiembrie 1945, în Nürnberg.

Dintre condamnați, Herman Göring, din celula 413, s-a sinucis, cu puțin înainte de începerea execuțiilor.

Procesele au avut loc în Palatul de Justiţie din strada Fürther, nr. 110, în Camera de Tribunal 600.

Julius Strecher, editorul ziarului „Der Stürmer", de asemenea condamnat la moarte, se sfârşeşte pe 16 octombrie 1946.

Cei executați sunt cremați, iar cenușa lor – dispersată în Râul Isar.

▪

Marşurile şi discursurile naziste erau, într-adevăr, electrizante, încât reuşeau să atragă milioane de spectatori, între anii 1933-1938.

Naziştii făceau festivaluri inspirate din cristianism şi socialism. Robert Ley a fost principalul organizator. Ministru cu propaganda era Joseph Goebbels.

Aveau loc întreceri sportive şi manifestări artistice îmbinate cu militarism.

Marşurile naziste din Nürnberg se termină cu câteva zile înainte de invadarea Poloniei de către germani (1939).

Naziştii au înființat Câmpul de Concentrare din Dachau, unde se închideau oponenții politici.

▪

Influențe ale stilului arhitectural *bauhaus*, tipic german, existau în construcțiile dintre cele două războaie mondiale.

▪

Cartea lui Hitler „Mein Kampf" [Lupta mea], conform documentelor din Muzeu, s-a vândut într-un tiraj de zece milioane de exemplare, transformându-l dintr-odată într-un om bogat.

Iar Partidul Nazist, prin organizarea de parade militare impresionante (ajungând şi la suta de mii de soldați), şi întreceri sportive asis-

tate de zeci de mii de spectatori în tribune, a acaparat un venit considerabil şi a început să domine viața politică şi ideologică germană.

▪

Câmpul Zeppelin era cel mai important în cadrul marşurilor naziste. Denumirea vine de la Contele Zeppelin, pioner al aviației.

Câmpul Zeppelin avea un spațiu ce cuprindea în tribune 80.000 spectatori şi pe teren 100.000 de oameni în uniformă militară.

▪

Aici, Hitler, care voia să formeze un imperiu care să dureze o mie de ani, îşi ţinea discursurile sale şi saluta paradele militare.

Cineasta Leni Riefenstall a contribuit la mitizarea *Führer*-ului [conducător], prezentându-l ca un Mesia în filmele sale „Triumful Dorinței" şi „Ziua Libertății", cu scene pe muzica lui Richard Wagner.

Iar arhitectul Albert Speer a proiectat gigantele construcții naziste.

Speer a fost condamnat la 20 de ani închisoare în anul 1946 pentru că a fost implicat în exploatarea prizonierilor din lagăre la muncă forțată.

Naziştii au avut grijă să invite la marşurile lor diplomați şi VIP din toată lumea.

Puterea dictatorială a lui Hitler a fost exprimată de Rudolf Hass în 1938 astfel: „Poporul german ştie că orice Führer-ul face este corect".

Construcțiile rapide s-au efectuat cu prizonieri din câmpurile de concentrare.

La Dachau erau transferați prizonieri sovietici, polonezi, italieni, belgieni şi francezi, iar în Campul de concentrare din Langwasser – ofițerii și soldații americani.

▪

Sieben Bürgen = Cele Şapte Cetăți [ale saşilor noştri, din timpul Imperiului Austro-Ungar: Sibiu (*Hermanstadt*), Mediaş (*Mediash*), Braşov (*Kronstadt*), Bistrița (*Bistriz*), Alba-Iulia (*Weissenburg*), Sebeş-Alba (*Mühlbach*) şi Sighişoara (*Schessburg*)].

▪

Patronul german Robert Bosch, cel care a fondat renumita firmă „Bosch” în domeniul auto, avea butada că „Mai bine să pierzi bani decât încrederea clientului”.

▪

Firma de maşini Audi produce vehicule care merg singure.

▪

Richard David Precht, filosof german contemporan, spunea că singura deosebire dintre bărbat şi femeie sunt hormonii – xero-tonină şi dopamină, care-s la nivel înalt când te îndrăgosteşti, şi-apoi nivelul scade după 2-3 ani. Ceea ce rămâne este adevărata iubire.

▪

Pentru a ajunge la starea fără gânduri, prin meditație, există din păcate acel „porc de câine interior" [*Innerer Schweinehund*], care te perturbă de la idealurile tale...

▪

Când eram elev la liceu, în Craiova, şi unul făcea vreo mică invenție, copilărească în felul ei, ceilalți replicam : „lucru nemțesc legat cu ață!".

▪

23.12.2014 – De trei zile ninge şi ninge. Trebuia astăzi să plecăm la Dresda cu maşina, dar vremea s-a împotrivit: gheață pe străzi, trafic congestionat, accidente rutiere.

▪

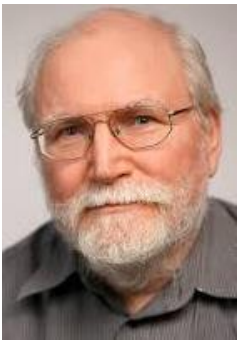

Anulăm.

Îi telefonăm scriitorului Bernd Hutschenreuther (*foto dreapta*), traducătorul meu (din engleză în germană) al cărții „Send me an e-male. Florentin's Homonyms", sub titlul *Hätte gern I-Mehl. Florentins Homonyme*, că nu putem veni. Păcat!

▪

Blocați în apartament. M-am profilat pe vin fiert. Un comesean, pe bere. Un altul, pe țuică. Și stăm la niște pahare... de vorbă!

Tot fulguie...

▪

Ca să nu mă rătăcesc prin micul orășel german, am învățat câteva expresii:

Ich will gehen ins Zentrum [eu vreau să merg în centru]; sau:

Wo is das Zentrum? [unde este centrul].

Punctul meu de referință, Centrul, de unde mă pot orienta s-ajung acasă.

▪

Duminică seara, la restaurantul „Hirsch-bräu" din Sonthofen.

Un val de căldură la intrare în local – după frigul de afară.

Restaurantul este renumit pentru friptura de cerb (*Hirsch*), pe care o comandăm: *Hirschgulasch mit Spätzle*; şi înghețată, un sortiment care se numeşte „Iubire fierbinte".

▪

Țin minte, mi-a relatat un prieten: un sas a încercat să emigreze în Germania. Evident, avea nume nemțesc şi vorbea nemțește, dar, când era mic, îi muriseră părinții şi l-a crescut o familie de români.

Însă oficiul de emigrare l-a respins pe motiv că ,,n-a fost crescut în spirit german".

Şi mă gândeam eu: ce înseamnă ,,spirit german"? Dedicație pentru muncă multă, multă disciplină şi corectitudine.

Şi mă gândeam eu: o țară învinsă, distrusă în două războaie mondiale precum Germania, se ridică din nou la mare putere mondială. Cum? Prin... ,,spirit german"!

▪

Când bei de unul singur, parcă îți intră băutura pe gât cu crăci... dar, în anturaje, alunecă de nu-i mai ții măsura.

- Să bei puțin, spune unul, dar cu măsură mare.

▪

In *Schwabach*, la 26 km de Nürnberg, la o altă familie de saşi, foarte cumsecade. Amabili toți exilații români pe la care am fost.

▪

Nepoata lor, Jena, de 4 ani, e o scumpete: blonduță, cu ochi albaştri, şi vorbăreață, şi vorbăreață...

Micuța nemțoaică!

Mi-arată o carte de poveşti pentru copii, cu multe poze colorate.

Şi-mi tot povesteşte tare înfocată în germană...

Eu nu înțeleg nimic, dar îi răspund, de dragul companiei: *Ja... Ja... Gut... Schön...* şi ea continuă... şi dă la pagina următoare.

▪

Cântărețul german de şlagăre Udo Jürgens a decedat pe 21 decembrie 2014, la vârsta de 80 de ani.

Memorial la TV dedicat lui.

▪

Karina, săsoaică din Sebeş, județul Alba, ne conduce prin magazine nürnbergiene.

Dialectul săsesc este sesizat de vorbitorii de limbă germană.

▪

24.12.2014 – Concert de Crăciun la televiziunea germană (RBD = Radio Berlin Brandenburg).

Manele de pe Youtube cu Nicolae Guță şi Sandu Ciorba.

▪

26.12.2014 – A nins toată noaptea de Crăciun în Sonthofen.

Cu bocancii şi căciula groasă cu urechi, paltonul negru, pe strazi.

▪

Bem *Jager* într-o cârciumă (*Der Hirschbräu*), o băutură alcoolică fierbinte (apă fiartă cu rom, plus arome).

Are un gust ciudat pentru mine.

▪

Cu freze de zăpadă mici (*Schnee Frezze*) lumea curăță străzile.

▪

Curat şi aranjat în casele nemțești vizitate, ca-ntr-o farmacie.

▪

Eu mă zbat să învăț expresii germane:

- *Ich weiss es nicht*! (Nu ştiu!)

- *Mir gefallt Nürnberg*. (Îmi place Nürnberg-ul.)

▪

29.12.2014 – Frig în Germania: -6° C.

E durere mare cu parcarea prin oraşe la magazine. Maşinile-s împachetate ca stridiile, una lângă alta. Aştepți să plece una ca să-i iei locul. Ne-nvârtim în parcări etajate până sus (nivelul F).

În *Kaufmarkt* („piață de cumpărături", tradus mot-à-mot) primesc cadou de la colege (români şi saşi) o carte şi două discuri *Deutsch in*

30 tagen. Der schnelle Sprachkurs („Germana în 30 de zile. Curs lingvistic rapid", dar prin engleză.)

Îi năpădeam cu întrebările pe prieteni, mergând pe strazi: cum se citeşte, cum se traduce... Destule cuvinte similare englezei ca scriere, dar se pronunță diferit.

Se pune iarnă grea!

▪

Am colindat prin multe țări (m-apropiu de 50), dar tot în America e mai bine. M-am obișnuit în deşertul meu din sud-vestul american: spațiu mai mare, salariu mai mare... În orașele aglomerate n-ai loc să mergi pe stradă!

Mi s-au „împotmolit" excursiile. Ninge groaznic!

▪

30.12.2014 – Blocați la mantinelă!

Ninge cotinuu... Fulgi mari și deși. Nici cu mașina nu te poți deplasa, decât anevoios. Doar mâncăm, bem și privim la televizor.

Autovehicole cu pluguri tot curăță zăpada, care se pune iar.

Facem pârtii prin curte cu lopeți mari de iarnă.

Ninge de nu vezi. E și ceață.

Mi-a înghețat pasta de la pix.

Pinii sunt stafii cu plapume albe pe crengi.

Şi ninge la infinit!

În casă bem ţuică de la preoteasă:

- *Zum wohl!* (Noroc!)

▪

Un vapor moldovenesc, navigând din insula Corfu (Grecia) a fost suspectat de a fi avut oameni înarmaţi pe punte (conform lui EuroNews în franceză).

▪

31.12.2014/01.01.2015 – Deşi a nins patru zile mereu, trotuarele sunt curăţate, străzile deszăpezite şi se poate circula normal.

Îmi fac plimbarea zilnică, de o oră sau o oră şi jumătate, prin Sonthofen.

▪

GESUNDES NEUES JAHR!

(„An Nou cu sănătate!”)

▪

Pe canalul austriac 1 HD [*High Digital*; *Hoch Digital*, în germană], de stat, program de

revelion organizat în Graz. Superb! Îmi aminteşte de programele româneşti de pe vremea când eram în țară.

Muzică permanentă. Prezentator: Andy Borg. Transmisie în direct.

Şlagăre vechi şi noi în versiune germană. O paradă a bucuriei.

▪

Începem cu ceşcuțe de votcă Smirnoff.

Sărbătorim Anul Nou 2015 cu o oră după România, cinci familii: ardeleni, olteni, saşi şi secui din exil sau din țară (13 persoane, din care 3 sunt copii).

▪

Revelionul 2015, în Germania. Cel din 2014 l-am făcut în Japonia.

2013, făcut în State.

2012, în China.

2011, în Costa Rica.

2010, în Marea Caraibilor.

2009 în Guatemala.

…

▪

Muzică românească pe Youtube.
Ne-am culcat la 4:30 dimineața.

Artificii prin oraş, mai ales la Primărie.

▪

Concertul de la Viena în fiecare an de 1 ianuarie la televizor, pe canalul 2 HD. Valsurile Familiei Strauss (Johann, Ed-ward) îți leagănă sufletul şi te fac să visezi... Însoțite de balet.

▪

Ce curată este Germania! (Omul sfințeşte locul.)

▪

Îmi beau cafeaua de prânz.

▪

02.01.2015 – Îmi place programul lui Markus Baumann, moderator la Radio Zendung din Kempten, cu melodii vechi, din vremea tinereții mele în România.

▪

În localitatea *Ofterschwang*, la Pârtia Neagră (de schi), unde se țin campionate mondiale de coborâre la femei.

Şcoală pentru copii de 3-4-5 ani, cu ochelari de soare, veste, căşti şi schiuri mititele.

Mai există Părtia Roşie şi Pârtia Albastră, cu grade de periculozitate mai scăzute față de Pârtia Neagră. Când însă ninge, fulgii te biciuie, dacă schiezi.

La cabană se bea vin fier şi bere, dar sunt şi paturi de dormit.

Frumos se văd crestele munților (tot Alpii) în depărtare şi se aude clopotul bisericii.

Cabană plină de schiuri şi schiori cu căşti pe cap şi armuri la spate.

▪

Danke schön! Bitte(r) schön! (Mulțumesc frumos.)

[Joc de cuvinte: *Bitte schön* = cu plăcere, iar *Bitter schön* = frumos amar (traducere mot-à-mot).

▪

Schi fond. Schi alpin.

În *Naturparks* (Parcuri naturale), prin munții Alpi.

Cabană în Ofterschwang.

-

Berg = munte;
Burg = cetate;
Dorf = sat;
Haus = casă;
Mann = bărbat;
Frau = femeie;
Knab = băiat;
Mädchen = fată.

Când scriu în maşină, ameţesc. Şi mă înviorez frecându-mă cu zăpadă pe frunte.

Beție albă.

▪

La *Cazinoul Kleinwalsertal*, în enclava austriacă având acelaşi nume.

▪

Văd o trăsură care are şi tălpici de sanie. Merge şi pe roți trasă de cai, dar şi ca sanie (coborând tălpicii). O... trăsură-sanie!

▪

Gondole aeriene, teleferice.

Turişti schiori. Trambuline pentru sărituri cu schiurile. Copii cu sănii de plastic sau de lemn.

▪

În Germania, mai cunoşteam pe scriitorii Christian W. Schenk, Dan Dănilă şi Lucian Hetco, dar, din păcate, nu am putut să ne întâlnim.

▪

Atât de amabili şi prietenoşi saşii şi şvabii pe care i-am întâlnit în Germania! Ei spuneau că se simt şi români, şi țin legături strânse cu românii emigrați în țări germanice, iar din când în când revin în vizită în România.

▪

În mica țară Liechtenstein (FL), în care nu mai fusesem niciodată, în afara comunității europene, ca Elveția.

În localitatea *Schaan*, atestată documentar la 850, cel mai mare oraş al micului stat, puternic centru economic, cu peste 4000 de întreprinderi, la doar 6000 de locuitori.

Apoi în *Vaduz*, capitala statului Liechtenstein, care este, de fapt, ducat, ridicat la acest rang (*Fürstentum*) la 23 ianuarie 1719 prin decretul Împăratului Charles VI, şi denumit astfel în onoarea lui Anton Florian de Liechtenstein.

Am urcat până la castelul de Liechtenstein, unde locuieşte Prinţul Hans-Adam, pe strada Franz Joseph. Nu se poate intra înăuntru.

Rhinul desparte Liechtenstein de Austria (*Österreich*) şi Elveţia (*Schweiz*).

▪

03.01.2015 – Din Sonthofen spre nordul Italiei, traversând Alpii.

I-am dus la aeroport în *Memmingen* pe Viorel şi Viorica; vor zbura la Tg. Mureş.

Poartă spre Allgäu (*Tor zum Allgäu*), Memmingen are ca motto aserţiunea *Stadt mit Perspektiven* („Oraş cu perspective"). Mai este supranumit *Stadt der Menschenrechte* („Oraşul drepturilor umane"), aluzie la Cele Două-sprezece Articole (1525), considerate primele articole de lege scrise privitoare la drepturile omului din Europa.

Odată la patru ani, în acest oraş se desfăşoară cea mai populară reconstituire istorică (*reenactment*) europeană, cu peste 4500 de participanţi, comemorând invazia Prinţului de Sagan, Wallenstein, şi a trupelor sale, în 1630.

Wallenstein (Albrecht Wenzel Eusebius von Waldstein), a fost şi Generalisim Imperial în timpul Războiului de Treizeici de Ani, dar a rămas în istorie pentru deviza sa „războiul hrănește războiul”, finanțând războaiele purtate printr-o crudă deposedare şi șantajare a populațiilor din zonele ocupate.

La moartea lui, era unul dintre cei mai bogați oameni din Europa.

▪

La drum, 344 kilometri, conform GPS-ului.

Ceață, negură pe autostrăzi. Circulație congestionată (*Stau*, în germană).

Kathy conduce, conduce. Din Germania, prin Austria, Liechtenstein, Elveţia, până în Italia...

E bine fără vame!

Nici nu oprim maşina la frontiere. Trecem fără control cu maşina înmatriculată în Germania (D).

▪

Autostrada elveţiană este largă, solidă, ca-n America. Intrăm din *Chiasso* în *Como*, nordul Italiei.

Cumpărături la magazinul Bennet din localitatea Anzano del Parco.

În localitatea *Inverigo*, unde s-a turnat recent parte din serialul TV „Una grande

famiglia" [„O familie mare"], locuim la o familie de români emigrați, Amalia Liana Verzea, Gabriel Iliuță şi băiatul lor, Andreas Iliuță.

▪

Autolavaggio = spălare automată. 10 euro. Intri cu maşina, nici nu te dai jos, pe bandă te duce, ți-o spală, ți-o clătește, ți-o şterge [*Non frenare, grazie!* = Nu frânați, mulțumesc) şi te scoate afară cu maşina uscată în partea cealaltă.

▪

În localitatea *Carate Brianza* de lângă Milano.

Aici, Amalia Liana Verzea (artistă specializată în restaurare de vitralii şi mozaicuri) şi Gabriel Iliuță, inginer oltean, care execută partea tehnică, geometrică a planurilor artistice, dețin atelierul tehno-artistic.

▪

La *Carate Brianza*, Regina lombardă Theodolinda a construit, prin anii 600, un turn, incorporat ulterior în biserica locală.

▪

Ajungem în *Milano*. Pomi înalți. Blocuri înalte. Autostradă largă, cu trei benzi pe fiecare sens.

În italiană te-nțelegi cu... româna şi cu puțină spaniolă!

Maşină electrică minusculă, marca Renault, pe străzi.

Mi piace la musica italiana a la radio.

Plimbări cu maşina prin metropola industrială. Şi aici e greu cu parcarea. Intrăm la subteran.

În *Piața Catedralei din Milano* [*Duomo di Milano*].

La urcarea spre *Catedrală*, am raspuns în spaniolă şi m-au înțeles italienii. Trebuia luat bilet de la casă.

Auzi vorbindu-se toate limbile în catedrală. E duminică la prânz şi mişună turiştii.

O înghesuială... *Mamma mia!*

Urcăm şi coborâm cu ascensorul, din lipsă de timp, nu pe scări. Jos, în catedrală, o tipă cu minijup nu este lăsată de gardian să intre. I se cere să-şi acopere picioarele.

▪

Imensitatea catedralelor catolice m-a impresionat dintotdeauna. Şi somptuozitatea concertelor la orgă ne umple sufletele.

Apoi, în *Muzeul Catedralei din Milano*.

▪

Prin *Galeria Vittorio Emanuele*, lângă catedrală. Un taur gravat în mozaic pe podea, unde te-nvârteşti în călcâi şi-ți pui o dorință.

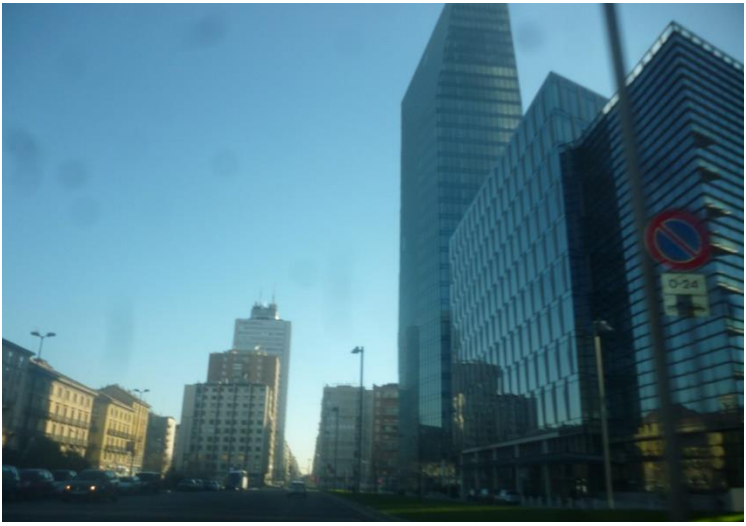

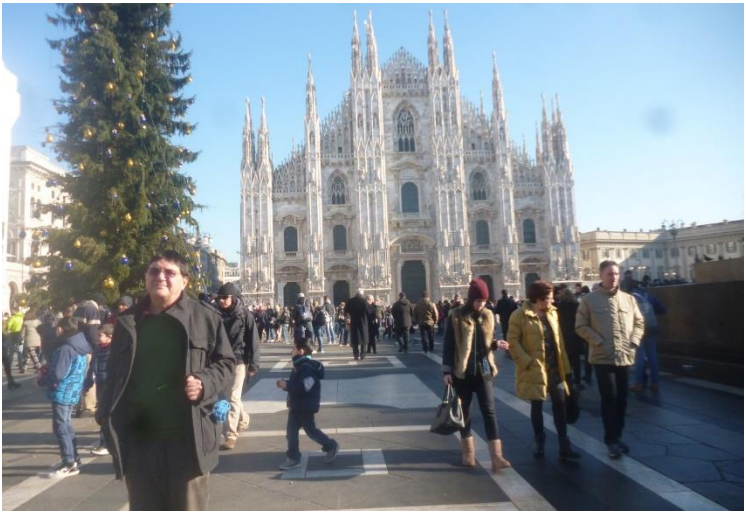

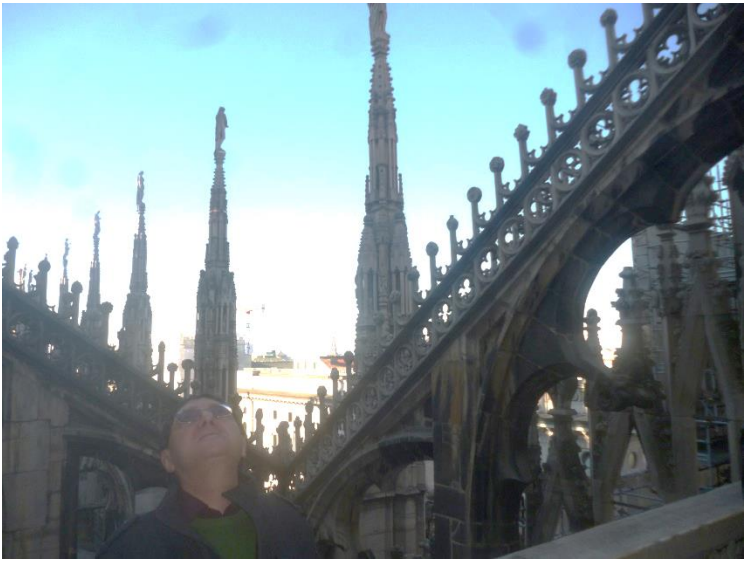

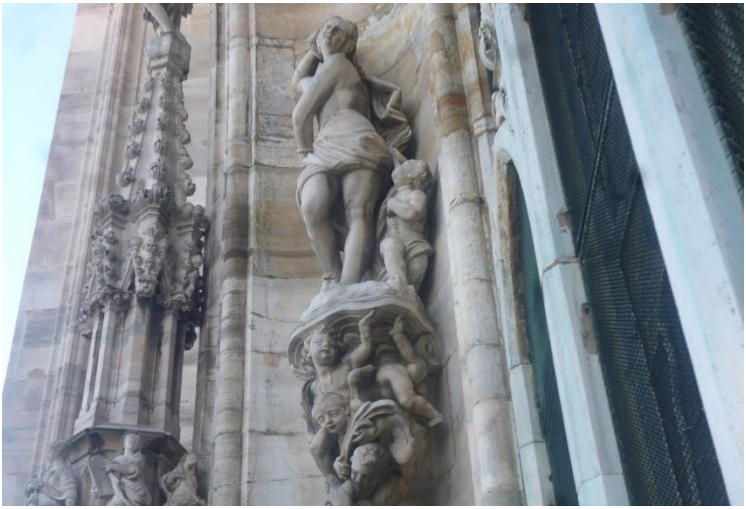

Imagini din Milano.

▪

Vizionăm pe *Youtube* Concertul nr. 2, op. 18 de S. Rachmaninov, dirijat de Dumitru Goia, profesor la Conservatorul din București, iar la pian, Andreas Iliuță.

Andreas Iliuță s-a nascut în Italia, în anul 1991, din parinți români. De la vârsta de 8 ani a studiat la Conservatorul „G. Verdi" din Milano cu maeştrii Edda Ponti şi Michele Fedrigotti.

În perioada 2007-2009, îşi perfecționează studiile cu maeştrii Franco Scala, Jin Ju, Michel Dalberto şi Ricardo Risaliti.

În prezent, este înscris la clasa de *pianoforte* a maestrului Vincenzo Balzani.

A concertat cu orchestra filarmonică din Oradea, dar şi cu orchestra filarmonică „M. Jora" din Bacău, sub bagheta maestrului Ovidiu Bălan.

▪

Se estimează la 1,2 milioane numărul emigranților români în Italia, majoritatea după Revoluție, pe locul doi urmând Spania, cu un milion de emigranți români.

Datorită latinității, românaşii noştri s-au adaptat uşor în aceste țări.

▪

Dacă vorbesc spaniola, vânzătorii mă înțeleg, dar îmi raspund în italiană.

▪

Teatro alla Scala, celebrul teatru milanez unde s-a lansat celebrul compozitor Giuseppe Verdi (1813-1901) cu „Aida" şi „Nabucodonosor".

Statui ale lui Voscanini (1867-1957), Mascagni (1863-1945), Pucini (1858-1924) – în imagine, *Giordano (1634-1705), Rossini (1792-1868).*

Biblioteca teatrului.

Costume. Măşti.

Video-uri cu înregistrări.

Instrumente muzicale.

Afişe originale ale spectacolelor vechi.

Portrete. Maria Callas (1923-1977), renumită soprană de origine greacă, remarcată în roluri mari în opera italiană.

▪

Ce frumos e seara pe *Corso* [Bulevardul] *Buenos Aires* din Milano!

Vedem sala de la Scala, unde astăzi se fac repetiţii.
Lojele-s pe şase nivele.

▪

Durerea împărtăşită este înjumătățită.

Bucuria împărtăşită este dublată.

Orice problemă are o rezolvare.

▪

05.01.2015 – Din Inverigo, un traseu de vreo 134 km.

Alpii italieni, fără zăpadă în zona *Cisano Bergamasco*.

Apoi Munții Dalmați se văd de pe autostrada Milano-Veneția (E70), largă, cu șase benzi.

Lago di Garda (sau *Benaco*), lac alpin, aflat la jumătatea distanței dintre Veneția și Milano, cel mai mare din Italia (circa 53 kilometri lungime şi 17, 5 kilometri lărgime).

Oprim în comuna *Sirmione*, stațiune încă din timpul romanilor.

Orașul a atras mereu vizitatori faimoşi, printre care Byron, Alfred Tennyson, Ezra Pound, Hemingway, James Joyce, George Orwell, Churchill, Greta Garbo, Maria Callas sau Naomi Jacob.

▪

Vizităm *Castelul Scaligero* de jur împrejur (înăuntru nu se poate intra), aflat în peninsula Sirmione.

Biserica Santa Maria, din Maggiore, comuna Sirmione, zidită în anul 1450 de Giovanni de Bissi şi reconstruită între 1508-1510.

Cinăm la restaurantul local *Frattoria La Fiasco*.

- *Prego* [vă rog], *trota salmonata alla griglia* [păstrăv la grătar], *insalata mista* [salată mixtă], *pan* [pâine baghete].

În Italia rurală, Evul mediu e cotidian.

Clădiri solide, medievale, cu pavaje între ele. Au şi bai termale, un parc.

▪

Mi s-a rupt rama de la ochelari şi am plătit 130€ pentru rame noi, dar mai fine.

▪

Vila în care a locuit Giovanni Battista Meneghini, primul soț al Mariei Callas.

De altfel, Meneghini a scris şi o carte [„Maria Callas mia moglie", Milano, 1981; varianta engleză, în traducerea lui Henry Wisneski: „My Wife Maria Callas", New York, 1983] despre relația lui cu cea care avea să devină marea cântăreață. S-au căsătorit în 1949, când Meneghini, un prosper industriaş, avea 51

de ani, iar Maria Callas, abia 23. După un deceniu, povestea lor de dragoste s-a epuizat, fără ca industriaşul să înţeleagă vreodată de ce sau fără ca măcar să suspicioneze că e ceva în neregulă cu căsnicia lor „perfectă", cum o categoriseşte în carte. Pur şi simplu, Meneghini s-a dus la culcare soţ fericit într-o noapte a anului 1959 şi s-a trezit părăsit (pentru Aristotel Onassis) dimineaţa. Motivele sunt clare oricui, doar Meneghini n-a înţeles până în momentul decesului (1981), survenit la câţiva ani după moartea prematură a cântăreţei.

▪

Aici vara e frumos, palmieri, oleandri înfloriţi. Iole şi vaporaşe pe apă, bărci.

Multe staţiuni de-o parte şi alta a lacului.

▪

Vizităm şi *Desenzano del Garda*, portul, faleza. Localitatea este patrimoniu mondial UNESCO din 2011 pentru urmele străvechi de locuire (5000 - 500 BC) de tip „case pe piloni".

▪

Strazi înguste, în pantă, foarte pitoreşti, pe marginea staţiunilor lacului, în regiunea Brescia. Dacă nu respecți restricția de viteză, 40km/h, gropile din asfalt te obligă, totuşi.

▪

Jazz american, şansonete franţuzeşti şi Toto Cutugno [*Lasciate mi cantare* (Lăsați-mă să cânt)], pe CD-uri, ascultăm în maşină.

▪

E drum lung. Scriu pe întuneric. Lumina la cabină e stinsă.

Vehicule înmatriculate în România pe strazi ne depăşesc în viteză. Una cu număr de Cluj, alta din Vâlcea.

▪

06.01.2015 – Mi-am luat carnețelul, creionelul... şi pune-te pe relatare!

▪

Trecem pe lânga *Mont Orfano* (Muntele Orfan).

În *Como*, pe malul lacului Como, la pre-Alpi, în regiunea Lombardia.

Monumentul lui Alessandro Volta (1745-1827), fizician italian, cel care a inventat electroforul, electroscopul şi pila voltaică, prima baterie electrică din istorie, iar numele său a fost dat unității de tensiune electrică (volt).

Ne lăsăm conduşi la Porto di Como Marina.

▪

Intrăm în imensa *Catedrală din Como*, unde se ține acum slujba.

Pe *area pedonale* [zona pietonală].

Piazza San Fedele.

Porta Pretoria, construită în anul 1192, cu un turn de apărare.

Piazza Vittoria.

▪

În italiană pronunți cam ca-n româneşte:

– *gni* = ni, *gli* = li;

– sc = ş, zz = ţ;

– consoanele duble se citesc amândouă: *anno* [an-no] = an, dar *ano* [a-no] = anus, *folle* [fol-le] = nebunie, *nulla* [nul-la] = nimic;

– grupurile *ce, ci*, *ge*, *gi*, *che*, *chi*, *ghe*, *ghi* se citesc la fel ca în română.

Imagini din Como.

- Ruinele băilor termale romane din secolele I-III AD, descoperite recent.
- Arhitecți, adepți ai stilului raționalist, au sediul aici.
- Compozitorul Bellini a trăit şi creat o perioadă în Como.
- Există şi o Parohie Ortodoxă Română ,,Sf. Ierarh Grigore", cu slujba în limba română, care se ține în incinta unei biserici apostolice medievale italieneşti din secolul al XV-lea. Plină de credincioşi.

▪

Tutto il mondo è paese [Toată lumea e un sat], butadă italiană.

▪

Monument al Eroilor din Primul Război Mondial (1915-18).

Hidro-avioane pe deasupra lacului.

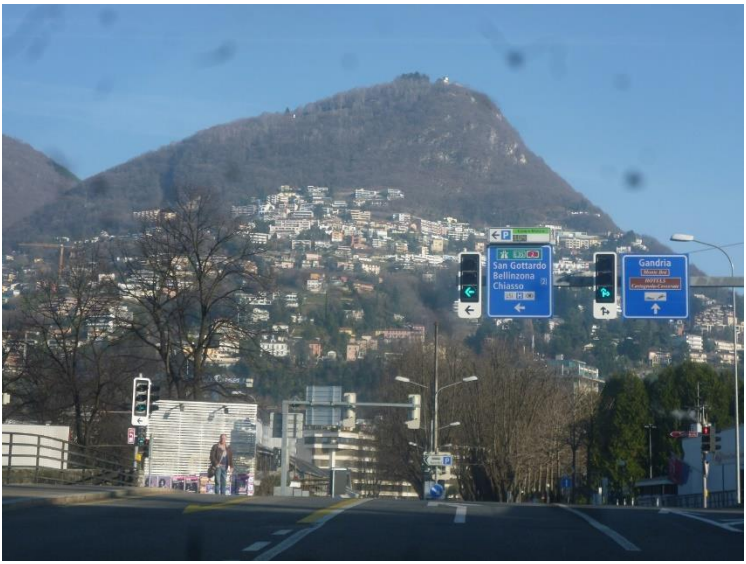

▪

Spre *Svizzera* [Elveția] (CH).

Dogana [Vama].

Chiasso strada.

17 km până în Lugano, pe malul frumosului lac cu acelaşi nume. Faleză. Bulevarde.

Oraşul e mare, aşa, pe cornişe, pe vârf de munte.

Ce pitoresc! Cum trăiesc oamenii în comuniune cu natura!

▪

Spre *San Bernardino*. Sate prin văgăuni. Biserică pe creastă de stâncă. Ruine de cetăți.

Ce bine se merge pe autostradă!

Iazuri mici, înghețate. Zăpadă (iar) pe crestele munților. Serpentine. Luăm altitudine. Frig.

Fac poze de peisaje alpine din mers. Subaru-ul nostru trage sprinten ca un ogar.

Mai am câteva zile de vacanță. Ne întoarcem din Italia în Germania (prin Elveția).

Zona germană a Elveției e mai ninsă, mai rece (-6° C) decât partea italiană a Elveției.

Popas la *Viamala* (în limba retoromană, *via mala* înseamnă „Drum rău"), unde luăm o supă caldă.

Drumul acesta a fost folosit deja din timpul romanilor.

▪

08.01.2015 – Șlagăre [*Schlager*] germane pe canalul 301.

▪

Luat masa la restaurantul *schnell* [rapid] chinezesc din Sonthofen „Samson", la prețul de 6, 90€ bufetul (tot ce poți mânca).

Feluri asemănătoare cu cele de la restaurantele chinezeşti din America.

Întorşi, seara, în Germania, la Sonthofen.

▪

Spre München, cu maşina. Circa 150 kilometri în circa două ore.

▪

Expediat prin poştă, din München, cărți de-ale mele de matematică, fizică, plus un exemplar al revistei *Neutrosophic Sets and Systems* (NSS) la trei biblioteci universitare germane din Dortmund, Bielefeld şi Essen.

▪

Cu metroul U5 (*Untergrundbahn*) de la *Quiddestrasse* la *Hauptbahnhof* (Gară).

▪

Altfel vezi viața cu ochi de bătrân...

▪

Cinat la restaurantul italian *La Villeta*, împreună cu Kathy și cu o cunonştință de-a ei, electronist la compania *Christian Koenen GmBH* din *Ottobrunn-Riemerling*, în sudul München-ului.

Înnoptat într-o mansardă din München, pe strada *Zefnfeld*.

▪

09.01.2015 – GPS-ul ataşat la maşină devine indispensabil. Kathy apasă „noua destinație”, apoi scrie adresa pe ecran.

▪

La *Castelul Nymphenburg* [Cetatea Nimfelor].

▪

Culturile s-au influențat una pe alta.

Cumpăr diverse cărți, albume despre locurile de vizitat, ca să mă documentez.

Nu doar sultanii aveau haremuri, dar şi regii creştini țineau multe curtezane, amante şi dame de curte alese de la fiice de cizmari până la fiice de regi.

Ca să nu mai vorbim de împărații budişti chinezi, care posedau câte o „armată”de 80 de concubine la curțile lor.

O galerie cu 36 de portrete feminine, cele mai frumoase, a fost stabilită de Regele Ludwig I în palat.

▪

Fundația Palatului şi Parcului Nymphenburg a fost inițiată de Henriette Adelaide de Savoya, italiancă, soția lui Ferdinand Maria de Bavaria.

▪

Un volum dedicat Prințesei Thereza a Bavariei, scris de Hadumod Bußmann.

▪

Regele Ludwig II s-a născut în acest palat la 25 august 1845.

Palatul şi Pavilioanele sale (*Amalienburg*, *Badenburg*, *Magdaleneklause* şi *Pagodenburg* - unele conectate între ele prin galerii lungi) reflectă stilul baroc.

În partea de est se află un parc larg, iar la vest - o gradină.

Arhitect al palatului a fost desemnat Agostino Barelli, italian.

Palatul Nymphenburg servea regilor şi electoratului pentru festivităţi opulente, în contrast cu reşedinţa lor de lucru din metropola münchenează.

Henriette Adelaide s-a măritat cu Ferdinand Maria, elector bavarez, la 22 iulie 1652. În 1662, Henriette Adelaide îl naşte pe Max Emanuel, prinţul moştenitor la tronul Bavariei.

Construcţia a început în anul 1664, în semn de mulţumire pentru naşterea fiului ei, sub forma unei vile cubice. Barelli a numit clădirea „Borgo delle ninfe" [Cetatea nimfelor].

Biserica Theatiner, ordonată tot de Henriette, este în stilul bisericii San Pedro della Valle.

Max Emanuel (1662-1726) ţinea banchete luxoase la palat şi partide prelungite de vânătoare.

În 1683, el a jucat un rol decisiv în victoria împotriva turcilor de la Viena, iar intre anii 1692-1706 a fost numit guvernator în Bruxelles al Ţărilor de Jos, spaniole.

În timpul Războiului Spaniol de Succesiune din 1704, s-a exilat pentru zece ani în Franţa, revenind la München abia în 1714.

Arhitectul Henrico Zuccali (care făcuse planurile palatelor *Schleissheim* şi *Lustheim*) a remodelat vila, transformând-o, la solicitarea lui Max Emanuel, în palat de vară, folosit pentru vânătoare (1701-4).

Iar arhitectul Josef Effner, asistat de constructorul Dominique Girard, a făcut planul pentru grădina palatului - toate bazate pe modelul celebrului palat francez de la Versailles.

Pavilioanele au fost ridicate între 1716-9 (*Pagodenburg*), 1718-21 (*Badenburg*), 1725-8 (*Magdalenenklause)*, sub Josef Effner, şi 1734-9 (*Amalienburg*), sub François de Cuvilliés le Vieux.

Karl Albrecht (1697-1745), descendent din familia Wittelsbach, este încoronat Împărat al Imperiului Roman Sfânt al Națiunii Germane, în anul 1742, în Frankfurt, şi domneşte numai trei ani, denumit Karl al VII-lea, şi extinde complexul arhitectonic Nymphenburg.

După 1806, regii bavarezi nu au mai efectuat schimbări importante la palat, doar decoruri interioare (Regele Max I Joseph), iar regele Ludwig I (1786-1868) a adăugat Galeria Frumoaselor.

În schimb, grădina a fost reamenajată de arhitectul Friedrich Ludwig Sckell între 1801-23.

Napoleon a vizitat Nymphenburg-ul în anul 1805 şi a fost impresionat de sistemul mecanic de pompare a apei din fântână.

Aleile gradinii sunt străjuite cu statui de marmură reprezentând zeități masculine de o parte şi perechile lor feminine de altă parte (greceşti); în partea centrală, Chronos, zeul timpului, împreună cu Cybele, zeița pământului; şi Jupiter, tatăl zeilor, împreună cu soția lui Juno.

▪

În *Deutsches Museum* din München (de tehnologie).

În fața intrării, statuia lui Otto von Bismark (1815-1898), conducătorul (*Fürst*) care a unit stătulețele germane.

La parter: vapoare şi submarine.

La Noi Tehnologii: roboți pentru hoteluri, roboți de bucătărie.

Coborâm în sala de *Nanokosmos*.

Un nanometru $= \frac{1}{1.000.000.000}$ metri.

ADN-ul uman are 2 nm grosime şi 2 nm lungime, iar un virus are între 20-100 nm lărgime.

Doi vizionari în nanotehnologie: Richard Feynman (1918-1988) şi Kim Eric Drexler (n. 1955). Charles DeLisi şi Craig Venter (n. 1946), specialişti în studiul genelor.

Roboți care se auto-organizează.

▪

Deutsches Museum a fost înființat de Oskar von Miller cu mai bine de 100 de ani în urmă (în 1903).

Contribuțiile lui Oskar von Miller la tehnologia de înaltă tensiune sunt cele două experimente de transmiterea de energie (de 1.400 şi 15.000 volți) la distanțe lungi (57 km şi respectiv 175 km), în anii 1882 şi 1891, şi construirea primei centrale alpine hidro-electrice în anul 1924.

Muzeul este împărțit în aproape 50 de departamente, conținând în total 18.000 de exponate (pe o suprafață de 73.000 mp) în domeniul ştiințelor naturale şi a tehnologiei.

Arhivele muzeului se întind pe un spațiu de 4,5 km de rafturi de material arhivistic despre: călătorii în spațiu, tehnologia informației, calculatore, fizică, chimie, matematică, transport etc.

Biblioteca deține 925.000 de volume.

Din fericire, muzeul nu a fost afectat în timpul celui de-Al Doilea Razboi Mondial.

Începând din 1908, s-au construit holuri pentru expoziții.

Între 1912-8, clădirea fusese folosită de Forțele Aeriene Regale Bavareze.

O altă filială a muzeului se află în Bonn (fosta capitală a RFG-ului), deschis în 1995, conținând circa 100 de capodopere în cercetarea științifică de după 1945.

Încă o filială, în Schleissheim, deschis în 1992, care conține 60 de aeroplane şi elicoptere.

Avioane. Rachete. Turnul de control.

▪

„La chimie, c'est la vie.” „Tu eres química.”

▪

Rudolf Diesel (1850-1913)
Colecția de instrumente științifice.
Noi surse de energie.

▪

Nucleul atomic, ca întreg, este mai ușor decât părțile din care este compus. *Diferența de mase este energia care leagă nucleul.*

În timpul fuziunii nucleelor uşoare şi a fisiunii nucleelor grele, diferența de mase este convertită în energie.

În stil paradoxist, şi totuşi adevărat.

▪

Instrumente matematice.

Demonstrații de fulgere, trăznete (descărcări electrice).

▪

Sectorul de Astronautică.

Epoca zborului începe în secolul XX. Hermann Oberth, fizician originar din Sibiu, în

lucrarea-i de diplomă cu titlul „Racheta în spațiul planetar" (1923), acum o carte celebră, demonstrează că zborul în spațiu este fezabil.

Primele rachete cu combustibil sunt construite de Robert Goddard (în 1926), Max Valier (în 1929) și Johannes Winkler (în 1931).

În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, naziștii fabrică vestitele rachete V2 (*Vergeltungswaffe* 2) cu motor A4, în anul 1944, în *Peenemünde*, la Marea Baltică, dar producerea lor s-a făcut cu sacrificii umane.

După înfrângerea Germaniei în război, cercetătorii germani în astronautică sunt luaţi în Statele Unite şi URSS, unde dezvoltă misile intercontinentale.

La 4 octombrie 1957, primul satelit artificial este lansat de către inginerii ruşi pe orbită stabilă în jurul Pământului.

Primul om în Cosmos este rusul Iuri Gagarin, în anul 1961, după care urmează americanul John Glenn.

La 10 iunie 1965: primul american care iese din capsulă în spațiul cosmic.

Cursa dezvoltării spațiale continuă între părțile rivale: SUA şi URSS.

Germania este interzisă după război să se ocupe de cercetare spațială până la sfârşitul anilor 1950.

Însă, începând din anul 1971, Ludwig Bölkow preia conducerea cercetării spațiale germane.

Germanii construiesc primul robot cu telecomandă, folosit în spațiu, ca şi un sistem de senzori responsabil cu menținerea balanței astronauților.

În afara uzanțelor militare, sateliții artificiali pe orbita terestră sunt folosiți pentru telecomunicații şi prognoze meteorologice, de asemenea, ca laboratoare pentru cercetări ştiințifice.

Odată cu terminarea Războiului Rece, se lansează Stația Spațială Internațională, cu astronauți de naționalități diferite.

▪

Sectorul de Tehnologie a Energiei se referă la energia nucleară şi energia solară.

Energia nucleară se produce prin:

→ *fuziunea nucleelor uşoare*, însă aceasta este în stadiu experimental, deoarece realizarea ei este complicată;

→ *fisiunea nucleelor grele*, care se produce prin bombardarea unui nucleu cu o particulă, de obicei cu un neutron.

Prin fuziune sau fisiune se eliberează energie, care este captată şi convertită de către generatoare şi turbine de abur în electricitate.

Izotopul 235 de uraniu are proprietatea de fisiune, dar există în cantitate mică în natură. Celelalte forme de izotopi ai uraniului trebuiesc „îmbogățite".

Pentru a fi fusionabil şi a produce o reacție în lanț, un material trebuie să exceadă masa critică.

Energia nucleară este totuşi controversată din cauza deşeului nuclear a radiațiilor şi a accidentelor nucleare.

Energia solară este convertită în caldură (cu ajutorul absorbanților, colectorilor şi concentratorilor) sau în electricitate (prin efectul fotoelectric).

În prezent, energia (folosită pentru căldură, lumină, transport sau comunicare) provine din arderea combustibilului rezultat din fosile, producând şi cantități imense de bioxid de carbon, care poluează atmosfera.

▪

Sectorul de Microelectronice cuprinde exponate despre cristale şi circuite integrate.

Termenul de „electronică" a fost inventat la începutul secolului XX, când însemna studiul efectelor electronilor în mişcare liberă prin vid, gaze sau solide. Apoi a fost extins să însemne şi tehnologiile din jurul tuburilor de electroni (în 1906), pe urmă la componentele semiconductorilor (diodă, în 1933, şi tranzistor, în 1948).

În 1958, tranzistorii, rezistorii, condensatorii etc. sunt integrați într-un singur semi-

conductor; acest proces de miniaturizare a condus la formarea unui nou termen, „microelectronică”.

S-a ajuns astfel ca dispozitivele (*hard*-ul) sa fie din ce în ce mai mici, iar puterea de calculare (*soft*-ul) din ce în ce mai mare.

De exemplu, în anul 2010, un singur semiconductor avea deja miliarde de funcții.

Circuitele integrate sunt clasificate după funcționalitatea lor (stocare, logică) şi după bipolaritate şi efecte tehnologice. Ele sunt asamblate în module.

Cristalele se deosebesc după puritate şi structură.

Semiconductorii se fabrică în special din monocristale de silicon, care-s derivate din cuarț.

▪

Sectorul de Astronomie.

De mii de ani oamenii au privit cerul şi au încercat să prezică fenomene astronomice.

Până în secolul al XIX-lea, astronomii s-au ocupat de măsurarea poziției astrelor, folosind diverse instrumente.

Muzeul expune un cuadrant mural (din anul 1768) şi heliometru pentru determinarea cu precizie a unghiurilor (din 1889).

Datorită radiațiilor, emanate în toate lungimile de unde ale spectrului electromagnetic de către corpurile terestre, se poate în prezent explora cosmosul.

Cu un spectometru sub formă de prismă triplă, s-a putut măsura luminozitatea, efectul Doppler şi tipurile de distribuții spectrale, încă din anul 1902.

Un telescop al lui Simon Marius (latinizat de la germanul Simon Mayr), din 1608, plus telescopul Wolter (germanul Hans Wolter a fost inventatorul telescoapelor care folosesc optica razelor X), din 1977, şi alte instrumente pentru detectarea luminii vizibile şi razelor ultraviolete, infraroşii, razele X şi radiația gama.

Un telescop solar, arătând spectrul Soarelui (liniile negre *Fraunhofer*).

Aproximativ 5000 de aştri sunt vizibili cu ochiul liber. În cosmologie, se consideră că Universul a început acum 13,7 miliarde de ani. Există, ca fond în universe, un câmp de radiații magnetice.

Muzeul are şi două observatoare astronomice cu cupole.

▪

Sectorul de Aviație.

Începe cu secolul al XVIII-lea, odată cu înălțarea baloanelor (obiecte zburătoare mai uşoare ca aerul).

Primul zbor uman este efectuat de francezii Etienne şi Joseph Montgolfier, la 21 noiembrie 1783, cu un balon cu aer cald.

Alt francez, matematicianul Jacques Charles, inventează balonul cu gaz.

În anii 1930, germanul Ferdinand von Zeppelin introduce baloanele echipate cu

motoare cu elice şi control aerodinamic, transformându-le în „dirijabile”, compania sa aeriană având rute de transport comercial timp de peste 10 ani.

Un dirijabil proiectat de Ferdinand von Zeppelin.

Zborurile se bazează pe principiul ridicării dinamice, obținut prin plasarea aripilor în curentul de aer format.

Cercetătorii au căutat să imite zborul păsărilor.

Primul om care a construit un planor a fost tot un german, Otto Lilienthal, reuşind să

se ridice de la sol (în anul 1891, lângă Berlin). El a decedat în 1896, prăbuşindu-se dintr-un zbor, după ce efectuase peste 2000 de zboruri în perioada anterioară şi publicase lucrări de aeronautică.

Americanii Orville şi Wilbur Wright au efectuat primul zbor cu un aeroplan în anul 1903, iar în 1908-9 au făcut demonstrații de zbor în Europa.

Aviația militară se dezvoltă în timpul Primului Război Mondial, între 1914- 1918, când s-au construit avioane de recunoaştere, bombardiere şi avioane de luptă (printre care *Fokker Dr. I*).

Avioanele cu reacție se dezvoltă în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial (în anul 1939, prototipul german *Heinkel He 178*).

Motorul prototipului *Heinkel He S3B* a fost dezvoltat de Hans von Ohain.

Avioanele cu reacție depăşeau limitele de viteză de 700-800 km/h ale avioanelor cu elice.

Avioanele germane *Messerschmitt Me 163*, în anul 1943, au fost echipate cu motoare de rachetă pentru a fi folosite ca interceptoare de mare viteză la razboi.

Avioanele supersonice (depăşind viteza sunetului) se fabrică din necesităţi militare. De exemplu, avionul american *Lockheed F-104 Starfighter* a atins viteza de 2 mach (aprox. 2400 km/h).

Au apărut apoi, în anii 1960, avioane cu decolări şi aterizări verticale (aparate de zbor VTOL).

Elicopterele se dezvoltaseră deja în anii 1930.

▪

Sectorul de Fizică.

Descrierea proceselor naturale într-o formă matematică. Dar şi controlul acestor legi din natură cu ajutorul tehnologiei.

Academia Bavareză de Ştiinţe a donat Muzeului german 2023 de obiecte (instrumente

matematice şi fizice) folosite în cercetare. Printre acestea, se numără:

→ cadranul azimutal al lui Georg Friedrich Brandner (de 2,5 metri lungime), folosit în 1761 pentru observarea planetei Venus;

→ instrumente meteorologice, provenite de la Societatea Meteorologică Palatină (înființată de Karl Theodor în 1789);

→ Atlasul Topologic al Bavariei, publicat în 1867.

Dintre membrii Academiei Bavareze de Ştiințe, sunt evidențiați: Joseph von Fraunhofer (1787-1826), care şi-a adus contribuția la cercetarea naturii fizice a luminii, precum şi Georg Friedrich Brander, August von Steinheil şi Georg von Reichenbach.

Legile mecanicii au fost formulate de Galileo Galilei la începutul secolului al XVII-lea, apoi de Isaac Newton la sfârşitul secolului al

XVII-lea (în anul 1687, în tratatul său „Principia Mathematica").

Dar, începând cu secolul XX, se ivesc noi discipline: fizica particolelor, cosmologia, mecanica cuantică şi teoria relativității.

Moleculele şi atomii au libertate mai mare de mişcare în fluide decât în solide, iar în gaze ele se mişcă aproape independent.

Arhimede (din Siracuza), în jurul anului 250 BC, şi Hero (din Alexandria), în secolul I AD, au înregistrat primele observări ale comportamentelor fluidelor şi gazelor.

În secolul al XIX-lea, s-a descoperit că temperatura se datorează energiei de mişcare a atomilor (sau moleculelor) şi este egală cu valoarea medie a acestora.

Primele măsurători ale fenomenului electric sunt făcute de Henry Cavendish şi Charles Augustin de Coulomb, în secolul al XVIII-lea.

Iar bateria ete dezvoltată de Alessandro Volta, la începutul secolului al XIX-lea.

Diverse aparate istorice, aparținând unor fizicieni celebri: George Simon *Ohm*, André Marie *Ampère* şi Heinrich *Hertz*, ale căror nume au devenit unități de măsură.

În 1856, James Clark Maxwell a unificat legile privind sarcinile statice şi câmpul magnetic indus de curent.

Iar în 1888, Heinrich Hertz a dovedit experimental că există radiație electromagnetică liberă (de pildă, undele radio).

Conrad Röntgen a descoperit razele X.

În partea de optică, s-a studiat, de-a lungul istoriei, lumina ca undă, precum şi fenomenele de difracție, polarizare şi interferență.

Instrumentele optice: microscopul electronic, interferometrul, telescopul, spectroscopul, refractometrul, polarimetrul, fotometrul etc.

Descoperirea radioactivității, în anul 1906, de către Marie Curie (1867-1934) şi sotul ei, Pierre Curie (1859-1906), care construiesc şi un aparat de măsurare a radioactivității.

Pendulul lui Léon Foucault (Umberto Eco a scris un roman cu acest titlu), de 60 metri lungime, demonstrează rotația Pământului în jurul axei sale.

▪

Sectorul de Chimie.

Cu instrumente folosite inițial de alchimişti: vase de distilat, cuptoare şi vetre, în Evul Mediu Întunecat.

Laboratorul lui Antoine Laurent de Lavoisier (1743-1794), reconstruit.

Mi-amintesc că am învățat la şcoală Legea lui Lavoisier: *Nimic nu se pierde, nimic nu se câştigă, ci totul se transformă*.

El a explicat combustia pentru prima dată, ca o reacție cu substanțe, şi a introdus termenii chimici de oxidare şi reducție.

Dintre instrumentele sale: generatoare electrostatice, pompe de vacuum, cuve pneumatice.

Un alt laborator, al lui Justus von Liebig (1803-1873), profesor de chimie în Giessen, iar din 1852 locuind în München. A făcut cercetări în fertilizatoare minerale şi în analiza combustiei organice.

Dintre instrumentele sale: un condensator, un gazometru, un aparat de distilare etc.

Alți chimişti germani menționați în muzeu: Eilhard Mitscherlich (1794-1863), Friedrich Wöhler (1800-1882), Robert Wilhelm Bunsen (1811-1899).

▪

Interesant de studiat teza şi antiteza dintre microunivers şi macrounivers, microrealitate şi macrorealitate.

▪

▪

10.01.2015 – Toată noaptea a plouat şi bătut vântul münchenez.

Dis-de-dimineață, din nou la aeroportul Franz Joseph, pentru lungul drum înapoi: München – Houston – Albuquerque.

Ziare gratuite în avion: *Abendzeitung* (german, în care mă uit să văd dacă înțeleg şi eu două-trei cuvinte, sau vreo expresie) şi *FT Weekend*, privind deflația (opusul inflației, când prețurile scad) din Europa, iar pe prima pagină: atacul terorist din Paris asupra redactorilor revistei satirice *Charlie Hebdo*, care publicase caricaturi la adresa profetului Mohammed, al Islamului.

Atac soldat cu 12 morți în prima zi, iar în următoarele două zile (conform postului de radio german „Bavaria 3"), trei ostatici decedați, dar şi cei trei atacanți musulmani – anihilați de poliția franceză.

▪

Paşaportul, acum controlat automat în Houston, Texas la U.S. Customs and Border Protections.

▪

Peste 3000 km am străbătut prin cinci țări: Germania, Austria, Elveția, Liechtenstein şi nordul Italiei.

▪

Cu cât vezi mai multe, cu atât îți dai seama c-ai văzut puțin.

Schimbările sunt aşa de rapide, că nu mai poți ține pasul decât sărind peste etape.

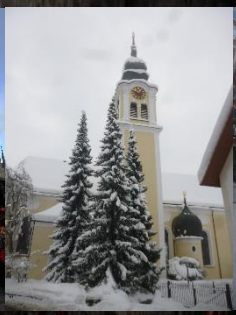

Țin minte, mi-a relatat un prieten: un sas a încercat să emigreze în Germania. Evident, avea nume nemțesc şi vorbea nemțește, dar, când era mic, îi muriseră părinții şi l-a crescut o familie de români.

Însă oficiul de emigrare l-a respins pe motiv că „n-a fost crescut în spirit german”.

Şi mă gândeam eu: ce înseamnă „spirit german”? Dedicație pentru muncă multă, multă disciplină şi corectitudine.

Şi mă gândeam eu: o țară învinsă, distrusă în două războaie mondiale precum Germania, se ridică din nou la mare putere mondială. Cum? Prin... „spirit german”!

ISBN 978-1-59973-356-2